

M. Сеңгүзагұ

Газалдар

84/5 Aze)
C 30

М. Сејүнзагс

Гəзəллəp

MƏCBURİ NÜSXƏ

№

Гəзəллəp

F. Köçərli adına
Respublika Uşaq
KİTABXANASI

INV. № 87012

АЗƏRBAYCAN DƏVLƏT NƏŞRİYİATЫ

Бакы 1961

not 100 15

М. СЕИДЗАДЭНИН ГЭЗЭЛЛЭРИ

Гээл классик ше'р тарихимиздэ инсан гэлбинин дөйүнтүлэрини, көзэлликлэрини јыгчам, тэ'сирли ѡолла экс етдирэн мунасиб вэ күтлэви бир шэкил олмушдур. Бүтүн бэшэрийжтийн фэхр етдији дани Азэрбајчан шаирлэри Низами, Фүзули, Хагани вэ башгаларынын јарадычылыгында гээл жанры нэмшиш чох эхемиижэтийли бир јер тутмушдур. Классик Азэрбајчан шаирлэри бу жанрда өлмэз, гијмэти нүмүнэлэр јаратмышлар. Гээл, эдэбијжатымызын сонракы инкишаф мэрхэллэриндэ шаирлэrimизин диггэтини чэлб етмишдир.

Бу күнкү совет ше'риндэ дэ гээл жанрына тез-тез мурасиэт едэн шаирлэрэ раст кэлмэк мүмкүндүр. Шаир Мир Меңди Сејидзадэний охучулара тэгдим өдилэн гээллэри дэ онун јарадычылыгында диггэтэлаижгидир. Бу гээллэрдэ нээри чэлб едэн чэхэт ондан ибарэтдир ки, шаир Вэтэн мэһэббэти, халглар достлугу вэ с. јүксэк ичтими мэсэллэри гээл жанрында чох көзэл ифадэ едэ билмишдир. Онун «Вэтэндэ», «Зэһмэти-мизлэ», «Өмр етсэ Вэтэн», «Гардаш кими еллэрдэ», «Фәрагын атэшинэ» вэ с. гээллэрини буна мисал көстөрмэк олар.

Гээл жанрынын эн атэшин мөвзусу олан мэһэббэт М. Сејидзадэний гээллэриндэ дэ мүһүм јер тутур. «Ачы олмаз», «Жадэ кэлэјди», «Күллэр ичиндэ», «Севди көнүл», «Сэнсиз»,

«Үрэјимсэн», «Дилдэн-дилэ дүшдү» вэ саир гээллэриндэ
инсан ештинин күчү, эндэ вэфалылыг, көзэллик вэ мэгрурлуг
кими кејфијэтлэр экс етдирилмишдир.

М. Сејидзадэний гээллэри сэнэткарлыгla јазылмыш, бэдии
аһэнк, дилиндэки ахычылыг, сөздэн јерли-јериндэ вэ дүзкүн
истифадэ етмэк чэхэтдэн дэ диггэтэлајигдир.

Мэс'уд Эли оғлу

ЕЛИНДИР

Бир бүлбүлэм, ешгин чэмэндэ җулэ бэндэм,
Јар, гэлбими инчитмэ, јаныглы дилэ бэндэм.

Пэрванэ кими гол-ганад ачсам да чэмэндэ,
Бир инчэ ипэкдир ганадым, мэн түлэ бэндэм.

Ешг атәши синэмдэ јаныр, севкили чанан,
Санма көзу сөнмүш, сојумуш бир үүлэ бэндэм.

Бағланды көнүл теллэринэ, кетди гәрарым,
Түкдэн асылыбыр үрэјим, бир телэ бэндэм.

Мир Меһди деир: варлығым, илһамым елиндир;
Бүлбүл кими јүз нәфмәм ола, мэн елэ бэндэм.

АЧЫ ОЛМАЗ

Һәр сөз десә ашигләрә чанан, ачы олмаз,
Јар вә'дә верә вәслини, һичран ачы олмаз.
Мә'налы һәјат сүрсә бу дүнјада һәр инсан,
Җүзиллик өмүр дә она бир ан ачы олмаз.
Бир хәстәлијә јахшы әлач еjlәсә шәксиз,
Ағу кими олса јенә дәрман, ачы олмаз.
Дөвраны бизик һәрләдән өз гүдрәтимизлә,
Зәһмәт севән инсана бу дөвран ачы олмаз.
Чананыны Мир Меңди ширин чан кими севмиш,
Чанан өзу дә чан кимидир, чан ачы олмаз.

БӘНЗӘДИРӘМ

Мәһәббәт аләмини лаләзарә бәнзәдирәм,
Чәмән чичәкләрини назлы јарә бәнзәдирәм.
Кедир көзүм гарасы, көксүнү көрәндә ачыг,
Сәнин о ағ синәни тазә гарә бәнзәдирәм.
Хумар бахышларыны сејр едәндә мәст олурам,
Меј ичмәдән өзүмү мән хумарә бәнзәдирәм.
Рәгиб илә сәни күлшәндә сејр едән көрсәм,
Сәни гызыл күлә, әғјары харә бәнзәдирәм.
Бахыб көзәлләрә, Мир Меңди, мән көзәл Вәтәни,
Һәмишә күл јетирән новбаһарә бәнзәдирәм.

ЈАДӘ КӘЛӘДИ

Чанан илә бир мәчлисимә бадә кәләјди,
Мән севмәјирәм тәнтәнәни, садә кәләјди.
Дәјдикчә гәдәһ бир-бириңә, јарын әлиндә
Меј чамы да гәлбим кими фәрҗадә кәләјди.
Чијниндә пәришан сачы, чанан јенә далғын,
Илк ешгимизин хатирәси јадә кәләјди.
Јарымла көрүш мүшкүл олурса, бары һәрдән
Севдалы пәриләр кими рө'јадә кәләјди.
Еj каш, мин ил соңра битиб от кими јердән,
Бу аләмә Мир Меңди Сејидзадә кәләјди.

НАЗ ЕЈЛӘЈИР

Тәбимиз чанан кими һәрдән бизә наз еjlәјир,
Кәлмир илһамын пәриси, лүтфүнү аз еjlәјир.
Ан қәлир ки, јағдырыр илһамымыз мисралары,
Мин сәхавәт көстәрир, сәнатдә е'чаз еjlәјир.
Назлы бир чанан, көjәрчин тәк сүзүб рәгс еjlәсә,
Тәбимиз шаһин кими бир анда пәрваз еjlәјир.
Шеир зөвги охшајыр, чәзб еjlәјир јүз мин көнүл,
Нәғмәмиз дә мусиги тәк нәш'әни саз еjlәјир.
Јаз, јарат, Мир Меңди, елләр ешгинә һәр нәғмәни,
Шे'римиз щаирләри елдә сәрәфраз еjlәјир.

УЧДУ БҮЛБҮЛ

Учду бүлбүл јенә бағда кули-рә'најә тәрәф.
Бахды бир наз илә күл, бүлбүли-шејдајә тәрәф.
Бағланыб галды көнүл сачларына, назлы көзәл,
Бахды бир дәф'ә көзүм нәркиси-шәһлајә тәрәф.
Сән бир аслан кими мәғрур идин, еј вәһши көнүл,
Чәкди бир чејраның ешги сәни сәһрајә тәрәф.
Јохду даш гәлбинә дәрја кими ешгин әсәри,
Сел чәкәр күчлү кәләндә даши дәрјајә тәрәф.
Jүз дәфә дәндәриб үз сөвкидән әл чәксән әкәр,
Чәкәчәк жар сәни, Мир Меһди, бу севдајә тәрәф.

ДОДАҒЫНДАН

Бир бусә алыб шөвг илә чанан додағындан,
Сандым ки, кәлир чаныма мин чан додағындан.
Jүз ариф ола, ағзының әсрарыны билмәз.
Көвһәр сачылыр һәр жана мәрчан додағындан,
Күл гөнчәсинин әтри кәлир һәр ачыланда,
Ал рәнкли шәфәгләр кими әлван додағындан.
Ничран күнүнүн хәстәсијәм, вәслә жетәндә
Көнлүм тапачаг дәрдинә дәрман додағындан.
Jүз шөвг илә Мир Меһди верәр чаныны гурбан,
Жар версә әкәр лүтф илә фәрман додағындан.

ҚҰЛЛӘР ИЧИНДӘ

Көрдүм о көзәл чөһрәни ал түлләр ичиндә,
Сандым ки, гызыл күл көрүрәм құлләр ичиндә.
Сүнбүлләрин әтри хош олур бағда, чәмәндә,
Jox сачларының бәнзәри сүнбүлләр ичиндә.
Илләр доланыр һүснүнә тә'сир едә билмир,
Сән гәлбә жатан ај кимисән илләр ичиндә.
Дүнјада көзәл чохса да, лакин сәнә бәнзәр
Бир назлы көзәл көрмәмишәм елләр ичиндә.
Мир Меһди вұсал һәсрәтини гәлбинә салмыш,
Жар, гојма онун гәлбини ниcкилләр ичиндә.

ВӘТӘНДӘ

Һәр не'mәти елләр јарадыбыр бу вәтәндә,
Вар хилгәтин һәр гүдрәти, һәр сәрвәти мәндә.
Дәрјада долан, дағлары аш, кәз мешәләрдә,
Бах чешмәләрә, чаjlара, кәз бағда, чәмәндә.
Вермиш бу көзәл өлкәмә һәр һүснү тәбиәт,
Jурдумдакы ше'риjjәти сејр ејлә кәзәндә.
Һәр јердә күлүр күл, шеһә батыш јашыл отлар,
Көр далғаланан лаләләри дағда, дүзәндә.
Дилбәр күнәшин ал шәфәги бајрағым олмуш,
Мир Меһди, жаранмыш јени аләм бу вәтәндә.

СИРДАШЫ ОЛСАМ

Еj каш, бу ejванлы евин бир даши олсам,
Тәнha кечәләр севкилимин сирдашы олсам!

Чанан отағында көрүнүр бир кашы күлдан,
Еj каш, дөнүб, мән дә елә бир кашы олсам!

Жар бармағына тахдығы алмаз бир үзүк вар,
Арзум будур: алмаз үзүйүн мән гашы олсам!

Жар шәклини тәсвир еләмәкчин нә оларды,
Беңзад кими өз јурдумузун нагашы олсам!

Чананына Мир Меңди верәндә чаны гурбан,
Жарын жанағындан сүзүлән көз јашы олсам!

СЕВДИ КӨНҮЛ

Көзәл чох олса да, назәндә жары севди көнүл,
Көрүб вәфасыны дилбәр никары севди көнүл.

Мәнә көзәллиji хатырладыр чәмәндә баһар,
Тәбиәтим беләдир ки, баһары севди көнүл.

Бахыб булаглара сејр ejләдикчә дағлары мән,
Үрәкдә сафлығы, бир дә вүгары севди көнүл.

Салыр хәјалыма фәчрин гызыл шәфәгләрини,
Одур ки, вәчдә кәлиб лаләзары севди көнүл.

Бу гардаш елләри, Мир Меңди, мән кәзиб дејирәм:
Сәадәт ешгинә хош рузикары севди көнүл.

Фикр аләминә сөз кими јеткин бәһәр олмаз,
Дәрјалары ахтар, сөзә бәнзәр көһәр олмаз.

Сөз әглә мәһәк олдуғуна сөз ола билмәз,
Һәр хәзнәни кәз, сөз кими гијмәтли зәр олмаз.

Дашдан да кечәр сөздә әкәр олса һәгигәт,
Фикр олмаса, алмаз кими сөздә кәсәр олмаз.

Мә'налы сөзү садә кәрәк сөјләjә, јохса—
Шайрдә көнүл чәзбеләjән бир әсәр олмаз.

Мир Меңди, сөзүн гәдрини бил, сөз әлә дүшмәз,
Сөз дүшмәсә дилдән-дилә, сөздә әсәр олмаз.

СӘНСИЗ

Салды мәни бу һичран, фикрә, хәјалә сәнсиз,
Ган долду, бағрым олду бир ғанлы лалә сәнсиз.

Сандым булаг башында гәлбим дујар сәринлик,
Вулкан кими көрүндү дағда шәлалә сәнсиз.

Меj долдурубы ичәндә ешгин һәрәтингән
Дөндү жанарап од олду биллур пијалә сәнсиз.

Кәл, назлы севкилим, җәл, баш гоj дизимдә динчәл,
Дөзмәк чәтиндир артыг чүнки бу налә сәнсиз.

Бүлбүл тәк етди налә, бир јетмәді вұсалә,
Мир Меңди верди өмрү бир күн зәвалә сәнсиз.

ӘМР ЕТСӘ ВӘТӘН

Шаир оланын синәси үмман кәрәк олсун,
Һәр сөјләдији л'әл илә мәрчан кәрәк олсун.
Бир јердә донуб галса әкәр, зирвәләр ашмаз,
Учмагда хәјал бир ити тәрлан кәрәк олсун.
Рүтбәнлә, вәзифәнлә, чәлалынла өјүнмә,
Һәмдәм сәнә ән садә бир инсан кәрәк олсун.
Ел дәрдини дујмаз елә биканә оланлар,
Һәр арифә ел зәһимәти асан кәрәк олсун.
Мир Меңди дејир: јурдумузун ашигијәм мән,
Әмр етсә Вәтән, чан она гурбан кәрәк олсун.

ӘҢДИ ОЛМАЗ

Хәзан дөврү баһарын әңди олмаз,
Күлүн пејманы олмаз, әңди олмаз.
Күлү көрсә вәфасыз дәрдли бүлбүл,
Жетишмәкчин вүсалә чәһди олмаз.
Зәһәр тәк сөз чыханда күл додагдан,
Она шан бал да гатсан, шәһди олмаз.
Көзәлләр јурдуудур өлкәм, өјүнмә!
Сәнин тәк дилбәрин дә гәһти олмаз.
Сәнә ашиг оланлар чохтур, амма—
Вәфадә һәр јетән Мир Меңди олмаз.

ДИЛДӘН-ДИЛӘ ДҮШДҮ

Ешгин чәмәниндә нәзәрим бир күлә дүшдү,
Ашиглијим илдән-йлә, дилдән-дилә дүшдү.
Күлдүкчә мәнә назлы күлүм, јанды һәсәддән,
Дөнду күлә, әғјарын иши мүшкүлә дүшдү.
Дәјдикчә көнүл телләринә мизрабы ешгин,
Нәғмәм учалыб пәрдәдә бәмдән зилә дүшдү.
Ешгин доланыб гафиләси ашды заманы,
Ахыр кәлиб һичран кими бир мәнзилә дүшдү.
Мир Меңди, көзүмдә күнәшин нуру гаралды,
Јар кетди, көзүмдән елә билдим килә дүшдү.

ҮРӘЈИМСӘН

Еј шанлы Бакы, варлығым, ешгим, үрәјимсән,
Сәндән алырам мән ишығы, көз бәбәјимсән.
Әс, охша күмүш сачларымы, еј дәли хәзри,
Сән јурдумун үстүндән әсән шән күләјимсән.
Чош, далғалан, еј мави Хәзәр, арзуларым тәк,
Вердиң ганад илһамыма сән, хош диләјимсән.
Еј јурдумузун јаз күнәши, гәлби исиндер,
Сән көксүмүн үстүндәки мунис чичәјимсән.
Мир Меңди верәр торпағына чаныны гурбан,
Еј шанлы Бакы, варлығым, ешгим, үрәјимсән.

СӘНДӘН

Јаныб ешг атәшиндә, көрмәдим бир ан вәфа сәндән,
Вәфалы ашигә, чанан, рәвамы бу чәфа сәндән?

Мәлаһәт мүлкүнүң күлзары сандым һүснүнү, амма—
Тикан көрдүм о күлшәндән умуб зөвги-сәфа сәндән.

О күндән ки, вурулдум һүснүнә, қөз ачмадым бир ан,
Нә афәтсән ки, әскик олмајыр чанә бәла сәндән.

Мәним бу ган олан көnlүм әлач истәрди вәслиндән,
Тәбибим, назәниним, көрмәдим лакин шәфа сәндән.

Вәфасыз јарә бәнд олмагда, Мир Меһди, хәта етдин,
Хәтадандыр ки, әл чәкмир бәла сәндән, хәта сәндән.

ЈАХШЫ ОЛУР

Сәһәр-сәһәр құлұн үстүндә жалә јахшы олур,
Гызыл шәфәг кими дағларда лалә јахшы олур.

Булаг да гәлби ачыр, руһу охшајыр, анчаг
Мәһәббәтим кими чошгун шәлалә јахшы олур.

Баһарын ешгинә кәл бадә галдыраг бағда,
Әлиндә меј долу құлқүн пијалә јахшы олур.

Севимли јар бојуну сәрвә бәнзәдим, олмаз;
О, мәнчә бәнзәсә барлы нәһалә, јахшы олур.

Кечиб ахар су кими јар кедәндә, Мир Меһди
Дејир ки: кетмәсә өмрүм зәвалә, јахшы олур.

БӨЈҮДҮБ АШИЈАН МӘНИ

Ешгин јолунда санма, құлұм, натәван мәни,
Жетдим вұсалә, көрдү һамы камран мәни.

Журдумда бир чинар кими мәһкәм дајанмышам,
Туфан ғопанда да вура билмәз хәзан мәни.

Бұлбұл кими вурулмушам өз ашијанымы,
Гојқунда бәсләјиб, бөјүдүб ашијан мәни.

Кечмиш ушаглығым нә гәдәр изтираб илә,
Дөвран вериб ганад, јетирибидир заман мәни.

Јаздым көзәлләр ешгинә, Мир Меһди, мән гәзәл,
Санды һамы ийрми јашында чаван мәни.

ГАРА КӨЗЛӘР

Јанлышды сәни бәнзәдим улдузлара, көзләр,
Вар һәр бахышында јени аләм, гара көзләр!

Кен дүнјада салдын мәни бир күн дара, көзләр,
Жетмәздими бу, сонра да чәкдин дара, көзләр!

Бир гәмзә илә бахмағы өjrәнмәjә сәндән
Чејран дајаныб күндә кәрек жалвара, көзләр!

Мин дастана сыхмаз о бахышлардакы мә'на,
Чејран һара, бир сөjlә көрүм, сән һара, көзләр!

Мир Меһди дејир: неjlәмишәм мән јара, көзләр?
Мүжканы илә гәлбими етмиш јара көзләр.

КӨЗӘЛИМ ІАР

Гурбанын олум, јаныма дур кәл, көзәлим јар,
Назын кими, ej сөһбәти шириң мәзәлим јар.

Күлләр ачылыб, бүлбүл өтүр бағда, чәмәндә,
Долдур гәдәһи, мән дә ичим, бир дүзәлим, јар.

Јүз мин пајыз олса, саралыб солса чәмәнләр,
Бир тазә баһарам, мәним олмаз хәзәлим, јар.

Тар телләри тәк сачларын олмушса пәришан,
Гәлб атәши илә ону охшар өз әлим, јар.

Мир Меһди дејир: хошdur учуб күл додағындан,
Елдән-елә, дилдән-дилә дүшсүн гәзәлим, јар.

ҺӘР КҮНҮН ҺӨКМУ ВАР

Ишрәтә чох алышма дүнјадә,
Совуруб вермә өмрүнү бадә.

Құндә меј ичмәк еjlәmә адәт,
Чох ичәндә зәһәр олар бадә.

Аյыг ол, һәр заман һүнәр көстәр,
Өмрүнү чох кечирмә рө'јадә.

Жахшылыг ejләсән әкәр, елләр—
Жахшылыгла салар сәни јадә.

Уйма, Мир Меһди, шәһрәтә әсла,
Өмрүн олдугча кәз, долан садә.

СЕВДА ДӘМИДИР

Бүлбүл аһестә күлә сөјләди:—Севда дәмидир,
Јатма, күлзарә әтир саң, бу нә рө'ја дәмидир?

Күл деди:—Ешгә дүшәнләр белә далғын көрүнәр,
Ашигәм, инди мәнимчин дә бу хүлја дәмидир.

Бүлбүлүн гәлби чошуб сөјләди:—Ej гөнчә күлүм,
Динлә хош нәғмәми, бу бүлбүли-шејда дәмидир.

Меһ әсіб сөјләди:—Бүлбүл нечә севмәз күлүнү,
Јаз кәлиб, инди күлүн бағчада рө'на дәмидир.

Бир көзәл ешгинә, Мир Меһди, јарат күндә гәзәл,
Күлүр илһам пәриси, тәб'инин ә'ла дәмидир.

ЈАРЫМ

Меј мәчлиси олса, отуруб үз-үзә јарым,
Чејран кими әтрафыны һәрдән сүзә јарым.

Охдан ити киприкләри пис көзләри јытар,
Јүз бәднәзәр олса, јенә кәлмәз көзә јарым.

Тар сәсләри әтрафы сарыб руһум учанда,
Бир назлы көјәрчин кими галхыб сүзә јарым.

Вар гибтә илә јарыны јардан аյранлар,
Уймаз, билирәм, һәр дејилән бош сөзә јарым.

Мир Меһди дејир: шад оларам назлы бахышла.
Севдаја дүшән гәлбими бир күн үзә јарым.

КӘНЧЛИҚ ӨМРҮН ІАЗЫДЫР

Өмрүнүң дастаныны һәр күн һүнәрлә тәзәлә,
Гојма соврулсун һәјатын јелә, дөңсүн хәзәлә.

Кәнчлик өмрүн іазыдыр, кәнчлијинин гәдрини бил,
Кәлди өмрүн гышы, ахтарма, баһар дүшмәз әлә.

Күкәрәйн далға кими дөңмәз өмүр бир дә кери,
Чалыш һәр арзуна чат, һәр ишини сән дүз елә.

Севдијин олсун өмүр јолдашы дүнјада сәнә,
Бәдәсилдән узаг ол, ујма вәфасыз кәзәлә.

Іаздығым һәр гәзәлин фикринә, мә'насына бах,
Еј рәгибим, демә Мир Меһди ујубдур гәзәлә.

МӘҢӘББӘТ

Көнүл, бир дилбәрин ол мүбтәласы,
Сәадәтди сәнә ешгин бәласы.

Мәһәббәтсиз һәјатын зөвги олмаз,
Мәһәббәтдән кәлир өмрүн сәфасы.

Јанында олса бир һал әһли чанан,
Севинчин, зөвгин олмаз интәнасы.

Сәни инчитсә бир назәндә дилбәр,
Јатар гәлбә онун өөврү чәфасы.

Экәр, Мир Меһди, ашиг олмасајдын,
Билинмәзді сәнә өмрүн бәгасы.

ХОШДУР

Һал әһли олса чанан, ешгин чәфасы хошдур,
Јарын көзәллијиндән мәнчә вәфасы хошдур.

Ешгин јанар одундан көз галса да үрәкдә,
Бир неј кими јаныглы шури нәвасы хошдур.

Бу дөгру бир мәсәлдир, дүз сөјләјиб әрәнләр:
Севда илә һәјатын зөвги, сәфасы хошдур.

Надаиларын һәјаты рө'ја кими бир андыр,
Арифләрә чаһанда өмрүн бәгасы хошдур.

Голсуз, ғанадсыз олса шайр хәјалы учмаз,
Мир Меһди, сәнәтиң дә әнкин фәзасы хошдур.

КӘТИРӘНДӘ ХӘЈАЛӘ МӘН

Торпагда јатмағы кәтирәндә хәјалә мән,
Неј тәк јаныр көнүл, едирәм аһу налә мән.

Сонра тәсәлли тапмаг үчүн сөјләјир үрәк:
Дәрд чәкмәк илә вермәрәм өмрү завалә мән.

Дөңсәм дә торпаға, доланар, бәлкә ил кечәр,
Бир јаз күнү дөнүб оларам дағда лалә мән.

Ja меј долу гәдәһ оларам, бир заман кәләр,
Ja құл додаглы дилбәр әлиндә пијалә мән.

Мир Меһди, шән өмүр сүрәрәм, ујмарам гәмә,
Јер вермәрәм көнүлдә бу јерсиз мәлалә мән.

СӘНИ, СЕВКИЛИМ, КӨРӘНДӘ

Сәни, севкилим, көрәндә, кедир әлдән ихтијарым,
Қәсилир дилимдә нитгим, мәним олмајыр гәрарым.
О хумар бахышларынла мәни өjlә мәст едирсән,
Нә галыр шәрабә мејлим, нә дә зәррәчә хумарым.
Мәнә тә'нә вурса достлар ки, вәфасыз олду чанан,
Дејәрәм: вәфада тәкдир ел ичиндә назлы јарым.
Санарам өмүр баһарым тәзәдән чичәкләнибидир,
Мәнә гышда һәмдәм олса бир отагда күлүзарым.
Бу гәзәлдә, Меһди јаздым, Мири салдым ихтисарә,
Адым олмаса, сөзүмдән таныјар мәни никарым.

ШАИРАНӘДИР

Мән севдијим көзәл о гәдәр шаиранәдир,
Нәр сөһбәти, сөзу елә бил ки, тәранәдир.
Наз илә бахса бирчә дәфә, јүз көнүл јыхар,
Бир овчудур ки, вурдуғу ов мәниранәдир.
Амма нәдәнсә ашигинә салмајыр нәзәр,
Билмир ки, гәлбим ешг охуна бир нишанәдир.
Јарын көрүшмәк олса әкәр мәгсәди, инан,
Көнлүм јетәр вұсалына, һичран бәһанәдир.
Ашиг һәмишә көрдүйүнү сөјләјир бизә,
Мир Меһди, дүшдүн ешгә, сөзүн ашиганәдир.

АДӘТ БЕЛӘДИР

Адәт беләдир ки, күл едир бүлбүлә назы,
Бүлбүл дә едир бағда, чәмәндә күлә назы.
Чанан о дејил јарә чәфа чәкдирә һәр ан,
Наз онда јатыр гәлбә ки, чанан билә назы.
Јар алды мәним чанымы бир назлы бахышла,
Нәр јердә кәзир сөһбәти, дүшмүш дилә назы.
Чәкдирди мәнә чөврү чәфа севкили дилбәр,
Дөндәрди мәним һәр күнүмү бир илә назы.
Мир Меһди, килемләнмә, дәз һәр чөврү чәфајә,
Хошдур мәнә дәрја ола јарын килә назы.

КӘЛИН КИМИДИР

Баһар кәлир, бәзәнән бағчалар кәлин кимицир,
Чәмәндә чилвәләнән јасәмән, телин кимицир.
Сәһәр нәсими әсиб охшадыгча сачларымы,
Нәрарәти санырам меһрибан әлин кимицир.
Гызыл құлүн будағында, һејиф, тикан көрүрәм,
Дејәрдим инчәлиji назәнин белин кимицир.
Мәнимлә нәғмәдә кәл бәһсә кирмә, ej бүлбүл,
Вәфада санма мәним севкилим құлүн кимицир.
Шириңсә, јар, сәнә Мир Меһдинин әкәр гәзәли,
Сәбәб өзүнсән, о, гәндән ширин дилин кимицир.

X

ХЭЗЭРИМ ВАР

Гэлбимдэ мэхэббэтлэ долу бир Хэзэрим вар.
Нал өхли олан достларыма хош нэзэрим вар.

Мэн олмамышам бадэ өсири, мејэ дүшкүн,
Ариф кими мејханэј юрдэн күзэрим вар.

Сэрхошлуг едиб зэхлэтökэн ejlæсe дэвэт,
Juз тэнтэнэли мэчлиси олса, юзэрим вар.

Нэр һикмэти юрэнмишэм ариф аталардан,
Сөздүр көхэрим, сөз кими мин симу зэрим вар.

Наданлара, Мир Меңди, бир ан юмдэм оланда,
Күнлөрчэ эзијжет чекирэм, дэрду сэrim вар.

X

ЕТМЭ ШИКАЈЁТ

Ej kөnlүmү әjlәnчэ едиб ojnадan aфэт,
Bir kүn mәnә rәhм ejlәjәchækсәnmi nәhajэт?

Dүshмәn бизэ чөvr eтcә, tәechчүblу sajylmaz,
Dәhшәtli olar dost eләcә dosta xәjanәt.

Dүz сөjlәjiб eлләr ki: vәfa umma kөzәldәn,
Daш gәlbli chanan nә biliр mehru mәhеbbәt.

Kүlzarы dolan, kүlшәni kәz, kүllәri sejr et,
Bir kүl jaрадыбырмы тикансыз bu тәbiэт?

Dостлар сәnә, Мир Меңди, сәdagәtli dejirlөr,
Chanan nә гәdәr чөvr өlәcә, etmә shikaјёт.

X

КӘМАЛЫНДАН ДАНЫШ

Паләдәn сөhбәt aчанда инчэ халындан даныш,
Kүl гонаг кәлмиш баға, дилбәр чәмалындан даныш.

Bүлбүлүn бир күl фәрагында көryүб әhvalыны,
Aшигин һичран kүnү pәjмүрдә һалындан даныш.

Севкиниh анчаг вүсалы хош олур aшигләрә,
Ачма һичран дәрдини, eшгин вүсалындан даныш.

Dүshсә dә min бир xәjalә wәsl үчүn шeјda kөnүl,
Jaryn юrәn фикрини, sonra xәjalындан даныш.

Чох сәnәмләr вар, kөnүl чәzb ejlәjir, Mир Meңdi,
kәl, Нэр kөzәl wәsf ejlәsәn, әvvәl kәmalындан даныш.

X

НАЗЫ КӨЗӘЛДИР

Naz etmәjij jar билсә әkәr, назы kөzәldir,
Aшыгларымын сөhбәti хош, сазы kөzәldir.

Нэр nәfмә olur гәlbimizин әksи-sәdasы,
Chanan oxusa nәfмәni, avazы kөzәldir.

Dillәndirә zөvг өhli әkәr tarы, kәmanы,
Charkaһы kөzәl, шүштәri, shaһnazы kөzәldir.

Vар bашга mәlaһәt bu кечә mәchlisimizdә,
Sagilik edәn дилбәri-tәnnazы kөzәldir.

Mир Meңdi dejir: sejrә chыhag бағда чәmәндә,
Kүllәr aчылыb, jurdumuzun jазы kөzәldir.

ҺАНСЫ БАҢАРЫН ҚҰЛУСӘН?

Һансы жаң мөвсүмүнүн, һансы баңарын құлусән?
Нә ләтафәтли көзәлсән, нә гәдәр севкилисән!

Дилинин алтына гәнд ғојмуш ушаглыгда анан,
Јохса өјрәнмәз идин, жар, белә шириң дили сән.

Күнәш ахшам батыр, ај құндүз ишыгсыз көрүнүр,
Шәфәгинлә бәзәйирсән кечә-күндүз ели сән.

Бир дејил, он дејил ашигләрин, ач күр сачыны,
Етмисән көр нечә зәнчир кими назик тели сән.

Бұлбұлұн нәғмәси тәк шән көрүнүр һәр гәзәлин,
Сән дә, Мир Меңди, бу Азәр елиниң бұлбұлусән.

ЧАНАНӘ ДЕДИ

Севди дилдары көнүл, ешгини чананә деди,
Дујмады тәлбими чанан, мәнә биканә деди.

Јанды пәрванә ода бир дәфә, көnlүмсә мәним
Шам кими күндә жаңыр, ким она пәрванә деди.

Вар бизим елдә жүз һүкмәт долу мә'налы әсәр
Ким бахыбы халгымызын ше'ринә дүрданә деди.

Шайрәм сөjlәди һәр гафијәпәрдазлыг едән,
Дујмады сән'әти, халғы, нечә әфсанә деди.

Хошуна кәлмәди намәрдләрин амма бу сөзу,
Чүнки Мир Меңди сөзу һәр кәсә мәрданә деди.

ЧАНАН

Еj вәсли көнүл дәрдләримин чарәси, чанан,
Олдум о хумар көзләрин аварәси, чанан.

Көз үстә гашын вар демәjә чүр'әтим олмаз,
Вар синәдә хәнчәр гашынын жарәси, чанан.

Һүснүн күнәш олмушдур онун ҹазибәсиндән,
Вәсл ашиги бу гәлб еви, сәjjарәси чанан.

Сән вә'дә вериб вәслини, пејманы унудун,
Бахдым ѡюла, кетди көзүмүн гарәси, чанан.

Кәл вәслин илә ашигинин көnlүнү шад ет,
Мир Меңдинин, ej гәлби, чијәр парәси, чанан!

МУҒАН

Муғанын көjlәри атлаz, јери жүз рәнкли чичәк,
Кәл мәhәббәт гәдәhиндән бу чәмәнләрдә ичәк.

Мән бу чејран кими чананлара жүз нәғмә гошум,
Сән дә, рәссам, көтүр өз фырчаны чејранлары чәк.

Күрдә өз әксини көрдүкчә сөjүдләр севинир,
Сөjlәjир: күлдү Муған, бурда бизимдир кәлчәк.

Инди гушлар да, күләкләр дә кәлиб вәчдә дејир:
Овчулар јох, бу дүзәнләрдә көзәлләр кәзәчәк.

Дүшду севдаја көнүл, көрдү күл ачмыш Муғаны,
Бурда, Мир Меңди, долан, һәр чичәjin әтрини чәк.

БИР КӨЗӘЛ СЕВДИМ

Бир көзәл севдим бу күн, дүшдүм диларам ешгинә,
Олду аху тәк көнүл чананымын рам ешгинә.

Көз көрүб көнлүм севәндән галмады мәндә гәрар,
Ашигин чанан кәрәк версин сәрәнчам ешгинә.

Сачлары олду пәришан ај үзүндә јарымын,
Құндызу тәрк еjlәjiб дүшду көнүл шам ешгинә.

Бадәдән бир нәш'ә алмаздым әкәр јар олмаса,
Јар олан јердә кәрәк мән галдырым чам ешгинә.

Инди шадлыг дөврүдүр, hәр јан олубдур лаләзар,
Галдыраг кәл бадәни, Мир Меһди, әjjам ешгинә.

ЕШГИМИ ИСБАТӘ НӘ ІАЧӘТ!

Өз инчи тәримдән јетәр олсун бар әлимдә,
Саннам ки, бәjүк дағ кими гүдрәт вар әлимдә.

Шаин кими ешгин учалан зирвәләриндә
Пәрваз еләдим, олду рәгибим сар әлимдә.

Бир јаз сәhәри сеjrә чыхаг бағчаја биркә,
Јар зүм-зүмә етсін, мәним олсун тар әлимдә.

Дәjsин додағым күл додаға, гибтәдән әfјар—
Ешгим күл ачанда дөнүб олсун хар әлимдә.

Мир Меһди дејир: ешгими исбатә нә һачәт!
Көнлүм кими јұз парә вәсигәм вар әлимдә.

ЧАНАН ӘЛИНДӘН

Нәләр чәкдим, нәләр, чанан әлиндән,
Ситәмлә көнлүм олду ган әлиндән.

Jүz һикмәт саһиби, ариф чаһанда
Дүшәр jүz дәрдә бир надан әлиндән.

Тәбибин дујмаса дәрди дәриндән,
Алыб ичмә онун дәрман әлиндән.

Гәнимәт бил вұсалы, хош өмүр сүр,
Бурахма фүрсәти бир ан әлиндән.

Вұсалә јетмисән, Мир Меһди, бәсdir,
Шикаjэт еjlәmә һичран әлиндән.

ДЕЈИРЛӘР

Ешг әhли мәтанәтли бир инсанды дејирләр,
Ашигдә вәфа олмаса, нөгсанды дејирләр.

Бир дилбәри севдим, ону мәчлисдә көрәнләр
Чох гибтә илә: көр нечә чананды дејирләр.

Тәк сачларыны чијнинә, ej қөзләри шәhла!
Тел онда көзәлдир ки, пәришанды дејирләр.

Јар, сачларыны мәскәни олмушса әзәлдән.
Бир шанә кими гәлб еви шан-шанды дејирләр.

Јар жетди, даһа вәслинә јохдур бир умидим,
Мир Меһди, сәнин гисмәтин һичранды дејирләр.

ДЕДИМ, ДЕДИ

Дедим, ширинди шәкәрдән додагларын, ej јар.
Деди: шәкәр нәди, мән гәнді етмишәм иңкар.

Дедим ки, hәр нә гәдәр чөврүн олса, хошду мәнә.
Деди: галыбмы мәјәр сәндә чөврә сәбру гәрап?

Дедим ки, овлајарам гәлбини көјәрчин тәк.
Деди ки, гарталам, олдун мәним әлимдә шикар.

Дедим: көрән нијә һејран олур көзәллијинә?
Деди: тәбиәт едиб һүснүмү чох әфсункар.

Дедим ки, ешгинә Мир Меһди дүшдү, јанды ода.
Деди: данышма, биләр һалыны, күләр әғјар.

КҮЛ ФӘСЛИ ОЛА

Күл фәсли ола бағчада бир севкили чанан,
Бир неј чалан олсун, мән олум, бир дә гәзәлхан.

Неј сәсләри әтрафә учуб гәлб овуданда,
Чананә дејим: бадә вер, ej көзләрә гурбан!

Әлләрдә шәфәг далғалы күлкүн меј оланда,
Бир шур охуна, вәчдә кәлим шур илә бир ан.

Гәм гафиләси гәлбимә јол тапмасын әсла,
Кам алмалыјам зөвг илә, күлмүш мәнә дөвран.

Шәнликлә кечир өмрүнү, Мир Меһди, чаһанда,
Бир дәф'ә кәлир, дөнмәjәчәк аләмә инсан.

ОЛМУР МӘНИМ ГӘРАРЫМ

Ничран күнү әлимдә олмур мәним гәрарым,
Дилдә сәнин адындыр, гәлбимдә аһи-зарым.

Сәнсиз көзүмдә солғун бағларда јасәмәнләр,
Ej күл јанаглы дилбәр, сәнсән күлүм, баһарым.

Ничран хумары салмыш артыг мәни ајагдан,
Јетсәм вұсалы, чанан, галмаз мәним хумарым.

Кәл галдыраг пијалә, чатсын көнүл* вұсалә,
Дашсын үрәк севинчим, ej назәнин никарым!

Мир Меһдини көрәндә гачсан да чох узагдан,
Бир күн олар, нәһајәт, гәлбин мәним шикарым.

НӘЗӘР ЕТМИР

Јарым нә үчүн һалыма бир ан нәзәр етмир,
Дашдан јараныб гәлби ки, наләм өсәр етмир?

Шимшәк кимидир, шә'lә вериб даш дәләр аһым,
Јар гәлби поладданмы ки, аһим кәсәр етмир?

Чанан илә бир јердә кечирди күнүмүз шән,
Инди нијә виранәмә бир ан күзәр етмир?

Ел тә'нә вурур јарә ки, биканәjә уймуш,
Ел тә'нәси ағырды, нечүн јар һәзәр етмир?

Ничран күнү, Мир Меһди, едирсәк елә түfјан,
Jүз хәзри әсиб далғалананда Хәзәр етмир.

КӨЗЭЛ

Нә батмысан јенә сән гүссәјө, мәлалә, көзәл?
Бәзә бу мәчлиси, кәздир бүллур пијалә, көзәл.
Чәмәндә күл ачылыб, ясәмән күлүр бағда,
Долубду шеһлә сәһәр, дағ дөшүндә лалә көзәл.
Унут кечиб кедәни, кәл бу күн бәрабәр олаг,
Нә тутмусан мәни бу сорғуя, суалә, көзәл?
Тәбиэтин беләдир адәти: нә версә, алыр,
Өйүнмә һүснүнә, бир күн кедәр зәвалә, көзәл.
Көзәлдә гәлб ара, Мир Меңди, уйма һәр сәнәмә,
Көзәллик азды, јетишсин кәрәк кәмалә көзәл.

КӘМАНЫМЛА ТАРЫМ ВАР

Гәлб охшамаға инчә кәманымла тарым вар,
Jүзләрлә көнүл чәзб еләјән нәғмәкарым вар.
Көnlүм ачылыр күл кими ел нәғмәләриндән,
Mahur јарадыб, шур јарадыб ел, гатарым вар.
Забул охунанда дејирәм: халгыма әһсән,
Бир сән елә бах, көр нә бөյүк бәстәкарым вар!
Сән'эт јашајыр олса һәјат аләми фани,
Сән'этлә һәјат аләминә е'тибарым вар.
Шәнликдә, тәравәтдә баһар илә екиздир,
Мир Меңди, өмүр шән кечәчәк, шән баһарым вар.

РӘ'НА ПӘРИ

Ал додаглы, күл јанаглы, көзләри шәһла пәри,
Ашигә чөвр еjlәјиб көстәрмә истигна, пәри.
Ал кејәндә бәнзәјирсән дағда ачмыш лаләјө,
Һансы күлдүр сән кими гәлб охшајан рә'на пәри.
Чых чәмәнләр сејринә, сач әтрини күлшәнләрә,
Һүснүнү вәсф еjlәсин jүз бүлбули-шејда, пәри,
Бир күлүшлә, бир баҳышла алдын әлдән сәбрими,
Кәлди һичран, вәслин олду сонра бир хүлja, пәри.
Көз көрүб, севди көнүл, Мир Меңди олду ашигин,
Гојма jүз севдаја салсын гәлбини севда, пәри.

ГАРДАШ КИМИ ЕЛЛӘРДӘ

Гардаш кими елләрдә бир үлфәт көрүрәм мән,
Һәр милләтә халгымда мәһәббәт көрүрәм мән.
Јердән гопарыр дағлары, кәнчлик һүнәриjlә,
Кәнчләрдә бөjүк дағ кими гүдрәт көрүрәм мән.
Ајдан ләкәсиз, гәлби тәмиз гызларымызда
Күл јарпағына бәнзәјән исмәт көрүрәм мән.
Jүз ил јашајан фикри ачыг, шән гочаларла
Һәр сөһбәт едәндә јени һикмәт көрүрәм мән.
Мир Меңди, Вәтән торпағыны сејр еләдикчә.
Көnlүм ачылыр, күл кими не'мәт көрүрәм мән.

ҢӘР ҚӨНҮЛ

Ңәр көнүл бир көзәлин ешгинин аварәсидир,
Мәни севдајә салан көзләринин гарәсидир.
Кәлсә јүз Логман әкәр дәрдимә етмәз бир әлач,
Назлы чанан додағы дәрдләримин чарәсидир.
Гәлбинә сөз әсәр етмир нә гәдәр олса көзәл,
О, дәмирдән жараныб, жохса ки, даش парәсидир.
Бојуна сәрвү сәнубәр демәјим, жанлыш олар,
Сәрвдән хоштур, о бағын уча фәвварәсидир.
Сәни Мир Меңди севиб ешгә дүшәндән, көзәлим,
Һүснүнүн бир әбәди сабити-сәjjарәсидир.

НИКМӘТӘ БАХ!

Еј көнүл, дәрк елә, бу аләми-ұлвијјәтә бах,
Көр тәбиэтдә көзәлликләри, бир зинәтә бах!
Ңәр гызыл күл ачылыр, әтри верир руһә ганад,
Кәл чәмәнләрдәки мә'на долу ше'ријјәтә бах!
Инчә дилбәр додағындан жаранан гөнчәни көр,
Гара торпагдакы әсрары дүшүн, никмәтә бах!
Бу гызыл лалә севән бир көзәлин гәлби олуб,
Көр зәриф жарпағыны, гәлбдә олан риггәтә бах!
Вермә, Мир Меңди, вәфасызлара аләмдә көнүл,
Сән көзәлләрдә көзәл гәлб ара, үнсујјәтә бах!

ЗӘЙМӘТИМИЗЛӘ

Күндән күнә дүнja дәжишир зәймәтилизлә,
Ңәр күн жени аләм жараныр сән'әтилизлә.
Сәһралары дәрја еләјиб, дүзләри күлшән,
Жүзләрлә шәһәр салмышыг өз гүвәтилизлә.
Улдузлары фәтһ еjlәjirik, биз аја кетдик,
Өз елмимиз, өз әзмимиз, өз гүдрәтилизлә.
Халгларла жаҳын достлуг олуб арзумуз анчаг,
Инсанлыға хидмәт едирик нијјәтилизлә.
Мир Меңди дејир: кечсә јүз илләр, бизи аләм—
Жад еjlәjәчекдир әбәди шөһрәтилизлә.

ДҮШМӘ СЕВДАЈӘ

Көнүл, бу бивәфалардан көтүр әл, дүшмә севдајә,
Вәфа умма көзәлләрдән, гапылма һиссә, хүлјајә.
Көзәлләр бивәфалыг дәрси алмышдыр тәбиэтдән,
Салыр ашигләри чанан һәмишә күчлү ғовғајә.
Көзәлләр, назәнинләр зөвг алыр ашиг чәфа чәксә,
Бизә өвөр еjlәmәкчин кәлди чананлар бу дүнjaјә.
Мәһәббәт горхулу сәһрајә бәнзәр, һәр жетән ашиг—
Кечиб чандан, ујуб чананә кәлмәз ки, о сәһрајә.
Шикајет етмә, Мир Меңди, чошур дәрја кими ешгин,
Чәфа jaғса jaғышлар тәк, әсәр еjlәрми дәрјајә?

БИР КӨЗӘЛӘ ЙҰЗ ГӘЗӘЛ

Достлар, демәйин: бир көзәлә ѹұз гәзәл олмаз,
Мән севдијим афәт кими дилбәр көзәл олмаз.
Сәпсәм онун әтрафына өз ше'rimi күл тәк,
Гыш мөвсүмү туфан гопа, ше'rim хәзәл олмаз.
Ешг аләми бир өjlә фәза ки, сону јохдур,
Көjlәр кими севдадә әбәдлә әзәл олмаз.
Көnlүндә ола гәм булуду сеjrә чыханда,
Күл фәсли чәмәнләрдә көzүндә көзәл олмаз.
Мир Меһди, гәзәл јазмаға устад кәрәк олсун,
Һәр гафијәси, вәзни олан сөз гәзәл олмаз.

СӘНИНЛӘ

Сәниnlә бағчада күлләр күлүр мәним үзүмә,
Сән олмасан, көрунәр күл хәзан кими көзүмә.
Кедәндә сән, көзәлим, гәлбимин тәваны кедир,
Сәниnlә даf кими гуввәт кәлир мәним дизимә.
Вұсалә јетмәк үчүн дағлары ашыб кәләрәм,
Әкәр мин афәт ола, мин бәла дүшә изимә.
Мәhәббәтиң үрәјимдә, адын дилимдә кәзир,
Jар одлу гәлбими бах, jар, инанмасан сөзүмә.
Вұсалә јетмәjә, Мир Меһди, чох үмидим вәр,
Үмид илә верирәм мәn тәсәлли өз-өзүмә.

ЗӘЙМӘТ БӨЛҮК ШӘРӘФДИР

Ариф олан кечирмәз өмрү, күнү һүнәрсиз.
Jүзиллик өмрү олса, надан кедир хәбәрсиз.
Бәдбинләrin һәjаты бир ан да гәмсиз олмаз.
Хошбәхт одур чаһанда өмрү кечир кәдәрсиз.
Начинсә һәмдәм олсан, санчар сәни һәмишә,
Аjdынды бу һәгигәт: олмаз илан зәhәрсиз.
Горхмаз ҹесур хәтадән, лакин хәтаjә дүшмәз,
Уjsan хәтаjә, кечмәз өмрүн, күнүн хәтәрсиз.
Мир Меһди, дөврүмүздә зәhмәt бөлүк шәрәфдир,
Галмаз бизим заманда бир зәhмәtin сәмәрсиз.

JАР СЫНАДЫ

Ел вәфасыз деди, jары гынады,
Атмады көрпә кими jар инады.
Деди чанан мәнә чох иjnәli сөз,
Олду шан-шан jенә бағрым, ганады.
Мәни инчитсә дә дилбәр көзәлим,
Сынмаз илнамымын әсла ганады.
Мин пәри кәлсә, мәнә версә көнүл,
Намысы бир jана, jар бир janады.
Jенә өз көnlүну гаjtарды мәнә,
Чүники, Мир Меһди, мәни jар сынады.

ПӘРИЗАДӘ ДЕЈИН

Мәни севдајә салан назлы пәризадә дејин,
О кечән дәмләри салсын нә олар јадә, дејин.
Бир заманлар о мәним көnlүмү алмышды әлә,
Вермиш өз көnlүнү инди нә үчүн јадә, дејин.
Санмасын гәлбими сыңдырмай чанан бир һүнәр,
Жаңышлыг жаңыштыр анчаг ғоча дүнjadә, дејин.
Солдуур һәр чичәji, һәр күлү бағларда хәзан,
Биз дә бир күн соларыг, совруларыг бадә, дејин.
Айрылыб кетсә дә чанан, о вәфасыз көзәли—
Неч үнүтмаз јенә Мир Меңди Сејидзадә, дејин.

НАЗЛЫ ЖАРЫМЫЗ

Олса әкәр узаг көзүмүздән никарымыз,
Бир ан көнүлдә галмајыр әсла гәрарымыз.
Күлләр баһарда чилвәләнир, хош әтир сачыр,
Лакин һәмишә хош көрүнүр назлы жарымыз.
Ујду рәгибә јар, бизә дағ чәкди, билмәди—
Вар гәлбимиздә дағ кими мөһкәм вүгарымыз.
Каһ меңрибан олур бизә јар, каһ күсүр кедир,
Чананә дә өмүр кими јох е'тибарымыз.
Жарсыз кечән заманы өмүрдән сајармыдыг,—
Мир Меңди, олса әлдә әкәр ихтијарымыз?

ӨЈРӘН

Сәрхощарын әһвалыны мејханәдән өјрән,
Меј чилвәсини меј долу пејманәдән өјрән.
Агилсән әкәр гәлбинә гәм-гүссә бурахма,
Азад өмүр сүрмәji фәрзанәдән өјрән.
Пәрванә јаныб шам одуна, дөндү күл олду,
Ешг атәшинә јанмағы пәрванәдән өјрән.
Бүлбулләри көр бағда, чичәклидә, чәмәндә,
Бајгушдакы мискинилиji виранәдән өјрән.
Намәрдләрә, Мир Меңди, бојун әjmә чаһанда,
Мәрданәлиji, достлуғу мәрданәдән өјрән.

ВӘТӘНИМДӘ

Кәзиб мәним вәтәнимдә, долан, һәр адәтә бах,
Бу гардаш елләри көр, достлуға, сәадәтә бах.
Кирәндә һәр евә бир һатәми кәтир нәзәрә,
Ачыг үрәкләрә, дәрја гәдәр сәхавәтә бах.
Долан шәһәрләри, кәз кәндләри мәһәббәт илә,
Чалышган елләри көр, сәнәтә, мәһарәтә бах.
Көзәлләр өлкәсиدير, севки јурдуудур вәтәним,
Көзәлләримдәки саф гәлби көр, ләтафәтә бах.
Кир одлу гәлбинә Мир Меңдинин, сән ај көзәлим,
Мәһәббәтинлә јанан күн кими һәрарәтә бах.

ГЭЛБИМ СЭНИ ИЗЛЭР

Туфан кими ешгиндэн өкэр чошса дэниизлэр,
Гэрг олса да јелкэн кими гэлбим, сэни излэр.

Афэт јараныб гэлб евини јыхмафа ешгин,
Эн горхулу афэт ола, гэлб ешгини кизлэр.

Кэз синэмийн устүндэ, сэн ej афэти-дөвран,
Гэлбимдэ узун хатирэ галсын дэрин излэр.

Ешг өjlэ күнэшдир ки, онун зэррэлэриндэн
Бир анда олур лалэ кими инчэ бенизлэр.

Ешгин—о бөјүк гүдрэтийн эфсуунуна гарши,
Мир Мөнди, бүкулмүш нэ гэдэр даф кими дизлэр.

НЧРИНДЭ ДӨНҮБ

Ничриндэ дөнүб ган долу пејманэjэ көnlүм,
Сэнсиз һэвэс етмэз меjэ, меjханэjэ көnlүм.

Јаз мөвсүмүнүн күлшэни тэк шэн көрүнэрди,
Дөнду нијэ инди белэ гэмханэjэ көnlүм?

Абад шэhэрлэр кими һэр гэлби ачарды,
Јар кетди, дөнүб көр нечэ виранэjэ көnlүм!

Бир дилбэрин ешгилэ јанар, јуз күлэ гонмаз,
Дөнмэз доланан бағдакы пэрванэjэ көnlүм.

Өfjarэ уjуб јар, мэni тэрк етди, деирлэр,
Мир Мөнди, уjармы белэ эфсанэjэ көnlүм?

ЭСРАРЫНЫ ДУJSАН

Көjlэр нэ гэдэр олса дэрин, јол тапыр инсан,
Бошлугда кэзир, һэр јаны сеjr ejlэjir асан.

Мави көjэ бэнзэр о көzэл көzлэрэ, амма—
Көnlүндэ гэрар галмаз өкэр бир дэфэ бахсан.

Улдузлар ахыб бошлуфа һэрдэн суzулэндэ,
Кэлмир бу кениш алэмэ бир зэррэчэ нөгсан.

Бир ан суzулуб наз илэ өтрафа баханда,
Мин гэлб евини көzлэр едир торпафа јексан.

Мир Мөнди, олардын бүтүн һикмэтлэрэ вагиф,
Мэ'налы, көzэл көzлэрии өсрапыны дуjsан,

ШАИРАНЭ ОЛА

Көnүл дилэр ки, о кур сачларында шанэ ола,
Вүсалэ јетмэк үчүн бэлкэ бир бэhанэ ола.

Сүзүб баханда көjэрчин кими бахышларыны,
Көnүл һэдэф кими киприклэрэ нишанэ ола.

Булаг башында сэнэ гэлбими ачанда сэhэр,
Чошан сулар нэ олур ешгимэ тэранэ ола!

Мин ил кечинчэ битиб торпаымда бир лалэ,
Јаныглы гэлбимэ алэмдэ бир нишанэ ола.

Көzэл чох олса да, Мир Мөнди, вармы өjlэ көzэл,
Дуja мэhэbbэтини, гэлби шаиранэ ола?

ШӨҮРЭТИ ВАРДЫР

Дүнжада Совет юрдумузун шөүрэти вардыр,
Гардаш кими еллэрчин онун хидмэти вардыр.
Сүлнүн дајағы олмалыдыр һэр нэчіб инсан,
Инсанын һэр инсанла қөзэл үлфэти вардыр.
Арифләрин һэр јердэ олур гијмэти, гәдри,
Мәчлисдә көнүл чәзб еләјэн сөһбәти вардыр.
Хош күн дә, сәадэт дә олур зәһмәтә бағлы,
Зәһмәт севән инсана елин һөрмэти вардыр.
Мир Меңди, севир сән'ети, шे'ри бизим еллэр,
Сән'етдә һәјатын нәфәси, һикмәти вардыр.

ВӘСЛ ИСТӘДИ

Вәсл истәди көnlүм, деди: чанан кечә кәлсин,
Дөз дәрдинә күндүз, сәнә дәрман кечә кәлсин.
Чөкмушду кечә, кизличә кәлди бизә чанан,
Адәт беләдир: яр бизә меңман кечә кәлсин.
Ярын јетишиб вәслинә, шөвг илә дүшүндүм;
Чыхсын бәдәнимдән бу шириң чан, кечә кәлсин.
Көрдүм гызырыр көждә шәфәгләр, дедим: ej күн,
Сән чыхма үфүгдән, меңи табан кечә кәлсин.
Күндүз јенә һәмдәм тапылар һэр нечә олса,
Вай налына, Мир Меңди ки, һичран кечә кәлсин.

СЕВКИЛИ ДИЛДАР

Чыхдыг чәмәнә сејрә о күн, севкили дилдар,
Көрдүк бәзәниб назлы бир афәт кими күлзар.
Гушлар охујур нәғмә, сулар рәгсә қәлибдир,
Неј сәсләри тәк гәлби ачыр вәчд илә рузкар.
Күлдән зәриф ағ әлләрини овчума алдым,
Гәлбимдә ганадланды шириң арзулар, ej яр!
Биз бир сөјүдүн көлкәси алтында дајандыг,
Етдим сәнә көnlүмдәки саф ешгими изһар.
Мир Меңдијә севда күнәши күлдүјү анда,
Од тутду һәсәддән, бизи сејр ејләди әфјар.

ЕШГ АТӘШИНӘ ДҮШДҮ

Ешг атәшинә дүшду, кәрәк одлана гәлбим,
Гәндил кими чананын әлиндә јана гәлбим.
Иичраны кәрәк хатиримә салмаја әсла,
Мин зөвг илә хош күн кими вәсли ана гәлбим.
Яр көрпә кими шылтаг олуб наз еләјэндә,
Иәр чөврү чәфајә дөзән олсун ана гәлбим.
Эн гүссәли анымда мәним һәмдәмим олмуш,
Дүшмәз нә гәдәр дәрдим ола һәјчана гәлбим.
Мир Меңди дејир: яр мәни чох инчиدير, ахыр—
Бир күн дөнәчәкдир гана гәлбим, гана гәлбим,

КӨРҮНҮР

Дедим: һичриндә көнүл зару пәришан көрүнүр;
Деди: вәсл истәмә, гисмәт сәнә һичран көрүнүр.

Дедим: еј назлы пәри, көзләринин ашигијем;
Деди: гәлбиндә онунчун белә туфан көрүнүр.

Сөјләдим: күл додағындан мәнә бир бусә, көзәл;
Деди: сус, азма јолундан, арада ган көрүнүр.

Дедим: ешгиндә сәнин көр нә гәдәр дәрд чәкирәм;
Деди: ашигләрә јар чөврү дә асан көрүнүр.

Дедим: һичран гәминин чарәсими кимдән алым?
Деди: Мир Меһди, вұсалым сәнә дәрман көрүнүр.

КҮЛÜШҮНДӘН

Күлләр ачылар бағчада, бағда күлүшүндән,
Мин лалә күләр шөвг илә дағда күлүшүндән.

Бүлбүл сәни күлшәндә күлән көрсә, әминәм—
Чәһ-чәһлә күләр бағда, будагда күлүшүндән.

Кәлдин, кәлишиндән кечән өмрүм кери дөңдү,
Сандым ки, күнәш күлдү отагда күлүшүндән.

Күлдүн, елә билдим ки, гызыл күлләр ачылды
Күл јарпағы тәк тазә бухагда күлүшүндән.

Мир Меһдијә бәхт улдузу күлдү, көзәлім јар,
Шәккәр кими дад галды дамагда күлүшүндән,

КӨНЛҮМҮН НӘФМӘЛӘРИ

Лалә үзлү көзәлім, сәрви-хураманымсан,
Һүснүнүн ашигијем, севкили чананымсан.

Едәрәм, мин чаным олса, бир ишарәнлә фәда,
Сәндән айрылмаз үрәк, чүнки ширин чанымсан.

Һарда олсам, јенә дә сәмтиңе мејл еjlәjәрәм,
Бир кичик далғајам ешгиндә, сән үмманымсан.

Көнлүмүн нәфмәләри, шे'ри чошур ешгинлә,
Мән сәнин бүлбүлүнәм, гөнчеји-хәнданымсан.

Сәни Мир Меһди бир ан көрмәсә, мин дәрдә дүшәр,
Гәлбимин тагәтисән, дәрдимә дәрманымсан.

КҮЛÜЗАРЫ ЖЕТӘР

Һәгиги ашигә өз севдији никары жетәр,
Вәфалы һәмдәми, назәндә күлүзары жетәр.

Баһарда севкили чанан илә бәрабәр олаг,
Бизә сөјүдлү чәмән, бир дә чај кәнары жетәр.

Хәзан рәгибимин олсун, кәдәрлә јохдур ишим,
Мәнә тәбиәтин анчаг көзәл баһары жетәр.

Бизим шұарымыз елләрлә достлуг олмушдур,
Чаһанда һәр елә өз јурду, өз дијары жетәр.

Советләр өлкәси, Мир Меһди, фәхримизди бизим,
Бизә бөјүк вәтәнин шанлы ифтихары жетәр.

ФӘРАГЫН АТӘШИНӘ

(Бөјүк шаири миз Фұзулинин хатирәсінә)

Алышды шам кими көnlүм фәрагын атәшинә,
Жаңыб сәмәндәрә дөндү чирағын атәшинә.

Жетәндә вәслинә, бир одлу бусә алдым мән,
Тутушду, жанды додағым додағын атәшинә.

Кәләндә сән баға, бұлбұлләр од тутуб жанды
Гызыл шәфәг кими әлван жанағын атәшинә.

Бұллур гәдәhlәри кәздирди саги мәчлисдә,
Әлим алышды о құлқун әјағын¹ атәшинә.

Фұзулини оху, Мир Меңди, көр Ирагда нечә:
— Вәтән, Вәтән,—дејә жанды фәрагын атәшинә.

ЕЛӘ КҮЛ БАҒДА ТАПЫЛМАЗ

Хошбәхт о дејилдир уча кәшанәси олсун,
Хошбәхт одур севкили чананәси олсун.

Ешгин бизә дастанлары хош кәлмиш әзәлдән,
Ja олсун һәгигәт, ja да әфсанәси олсун.

Инсанә чаһан хош көрунәр гәлби шән олса,
Уз күлмәз әкәр тәлб өви گәмхәнәси олсун.

Сәрхөшлуға адәт едәниң һеч көзу дојмаз,—
Истәр ики јұз меј долу пејманәси олсун.

Мир Меңди, севибсән елә күл, бағда тапылмаз,
Гәлбин сәнин истәр дәли, диванәси олсун.

¹ Гәдәh.

ОЛДУ ҺҰСНУН ҚҰЛШӘНИМ

Олду һұснун құлшәним, ешгин чәмәнзарым мәним,
Алдын әлдән ихтијарым, олмадын јарым мәним.

Көnlүму чәзб еjlәдин, дүшдүм бәлаji ешгинә,
Нејләjим, сән олмадын бир күн дә дилдарым мәним.

Мән чәфа чәкдим, нәсибим олду лакин айрылыг,
Сурду вәслиндән сәфа, шад олду әfјарым мәним.

Назыны чәкдикчә үркүн вәһши бир аһу кими,
Бивәфасан, олмадын бир ан һавадарым мәним.

Севди бир күл үзлүнү, Мир Меңди, бу шејда көнүл,
Күл кими тәб'им ачылды, олду құлзарым мәним.

ГӘМӘ ДӘJМӘZ

Ујма елә севдајә ки, гәм-гүссәси вардыр,
Јұз дәрдә салан ашиги севда, гәмә дәjмәz.

Јұзләрлә гәдәh досту әмин ол ки, чаһанда—
Тәк бирчә үрәк досту олан һәмдәмә дәjмәz.

Јұз бошбоғазын сөһбәти бир мөһкәм ағызылы,
Әсрарыны јаддан горујан мәһрәмә дәjмәz.

Јұз дүшмән ола синәни мәрдчүн сүпәр етсән,
Намәрдин она вурдуғу хәнчәр гәмә дәjмәz.

Јұз улдузу кәzsәk, ики јұз аләми көрсәk,
Мир Меңди, бизим гурдуғумуз аләмә дәjмәz.

ГАРТАЛ КИМИ

Jaп, кәлсән әкәр мәзарым үстә,
Хошдур мәнә, кәз губарым үстә.

Чананыма садигәм һәмишә,
Өлсәм дә өз е'тибарым үстә.

Солмаз нә гәдәр хәзан да кәлсә,
Күлләрлә долу баһарым үстә.

Гартал кимијәм, рәгиб кәләндә
Вуррам ону мән шикарым үстә.

Чан гојмаға һазырам һәмишә,
Мир Меһди, кәзәл дијарым үстә.

АЈ КӘЗӘЛЛӘР КӘЗӘЛИ

Ај кәзәлләр кәзәли, сәһбәти шириң, мәзәли,
Сәниң ешгинлә қәлиб вәчдә, јаратдым гәзәли.

Чох кәзәл кәрдү кәзүм, ујмады көnlүм телинә,
Хошдур инсанә дә новбар кими ешгин әзәли.

Күсмәрәм бәхтимә, етсән мәнә јүз чөвр-чәфа,
Јарадыр талеји инсаның, әзизим, өз әли.

Сәни ким көрсә, көнүл вермәсә, јох онда көнүл,
Ким дүшүб ешгинә севмәз белә дилбәр кәзәли?

Одлу Мир Меһдинин илһамы дашан чај кимидир,
Јүз хәзан кәлсә дә, кәлмәз һәлә өмрүн хәзәли.

ВӘТӘНИМСӘН

Ешг аләминин гумрусујам, јар, чәмәнимсән,
Бир бүлбүлүнәм, әтри кәзәл јасамәнимсән.

Мин лалә алыб рәнки зәриф, ал јанағындан,
Еj афәти-chan, дилбәри-симин бәдәнимсән.

Мин фитнә илә алдада билмәз сәни әғјар,
Сән гәлбимин арамисән, ej јар, мәнимсән.

Јанлышды сәнә руһ дејим, ej назлы никарым,
Сән синәдә чарпан үрәјим, чисму тәнимсән.

Мир Меһдини ким ајры салар өз вәтәниндән,
Еj Азәр ели, сән вәтәнимсән, вәтәнимсән!

КӨNLҮM СӘNI JAD ЕJLӘJIR

Көрсә һәр дилбәр кәзәл, көnlүм сәни јад еjlәjir,
Көnlүму вәслин үмиди һәр заман шад еjlәjir.

Ашигә нөгсан дејил һичран күнү дәрд чәкмәји,
Бир күлүн ешгијлә бүлбүл күндә фәрјад еjlәjir.

Ej дејән: көnlүм еви виранә галды ешгдән,
Севки бир ме'мардыр, һәр гәлби абад еjlәjir.

Санма һәр ашиг дәзәр назәндә јарың чөврунә,
Чохлары чанан әлиндән дәрд чәкиб, дад еjlәjir.

Назлы бир дилдарә вер, Мир Меһди, шејда көnlүнү,
Ашиги дүнja гәминдән севки азад еjlәjir.

НАЗ ИЛӘ БИР БАХМАҒЫ ЙАРЫН

Мән зөвг алымам гәлби ачығ садә көзәлдән,
Дүз нәш'ә кәлир хатири-азадә көзәлдән.
Жохдур мејә мейлим о гәдәр дә мәним, амма—
Көнлүм мәнә әмр еjlәjir: ал бадә көзәлдән.
Туфан гопа, ешгиндә мәтанәтлә дајаннам,
Чох шад оларам кетсә көнүл бадә көзәлдән.
Көнлүм гушу пәрваз еләди чан гәфәсиндән,
Дүшдүкчә кечән хатирәләр јадә көзәлдән.
Дүнja ja дәјәр наз илә бир бахмағы јарын,
Мир Меһди, көзәл вармы бу дүнja да көзәлдән?

НӘЈАТ АЛӘМИНИ

Севирем одлу үрәклә бу һәјат аләмини,
Гојмурам гәлбимә јол тапмаға дүнja гәмини.
Вермишәм көнлүмү бир дилбәрә, мин чанә дәјәр,
Тапмышам гәлбимин өз мунисини, һәмдәмини.
Күнәшин ал шәфәгиндән алыб илһамымы мән,
Севирем кәнчлијумин бәнзәри субһүн дәмини.
Кәтирир фикримә ше'рин о, көзәл инчисини,
Сејр едәндә күлүн үстүндә сәһәр шәбнәмини.
Чәкирәм назыны тәбин, о да чанан кимидир,
Жетирир вәслинә, Мир Меһди, көнүл мәһрәмини.

КӨРӘНДӘ САЧЛАРЫНЫ

Үзүлдү тел кими көнлүм, көрәндә сачларыны,
Кәмәнди-ешгинә дүшдүм һөрәндә сачларыны.
Бәдирләнән аյын үстүндә бир булуд сандым—
Күмүш кими синән үстә сәрәндә сачларыны.
Гызыл күл әтри кими учду һәр жана гохусу—
Сәһәр күләкләринә сән верәндә сачларыны.
Сәнин мәһәббәтинә өjlә бағланыб үрәјим,
Өпүб бурахмарам, үз дәндәрәндә сачларыны.
Иланвуран кими Мир Меһди јатмады кечәләр,
Көрәндә әф'и кими јан-жөрәндә сачларыны.

САЛАР ЈАДӘ МӘНИ

Ел ичиндә елә кәз, көрсүн һамы садә сәни,
Садәлик еjlәjер һәр гүссәдән азадә сәни.
Бир пәричөһрәј вер гәлбини, ујма јетәнә,
Галдырап қөjlәрә ешгиjlә пәризадә сәни.
Пуч едиб кәнчлијини ишрәтә чох етмә һөвәс,
Дағ кими гүввәли олсан да, јыхар бадә сәни.
Гәввас ол, өз һүнәринлә вәтәнә инчи кәтири,
Көрсүн ел, фыртыналар гопса да, дәрҗадә сәни.
Бир овуч торпаға дәңсән, доланыб кечсә заман,
Бу вәтән торпағы, Мир Меһди, салар јадә сәни.

МӘНӘ БАХДЫН

Еј севкили јар, назлы бахышла мәнә бахдын,
Сандым ки, сәни гисмәт едибдир мәнә, бахтым.

Јохду диләјин һәмдәмим олмаг, нә үчүн, јар?
Улдуз кими бирдән-бирә сән руһума ахдын.

Мән вәслә үмид ејләдим, амма нә едим ки,
Алт-уст едиб үммидими, шимшәк кими чахдын.

Назәндә қөзәлләрдә санырдым ки, вәфа вар,
Әғјарын әлиндән күл алый қөксүнә тахдын.

Мир Меһди дејир: бахтыма бах, севкили чанан,
Бир ај кими кәлдин, мәни сән күн кими јаҳдын.

ШИРИН ҚӨРҮНҮР

Мәһәббәт аләми дәрја кими дәрин қөрүнүр,
Ачы әзаби дә ешгин мәнә ширин қөрүнүр.

Мәһәббәт атәшинә одланыб јананда үрәк,
Алов ахар су кими гәлбимә, сәрин қөрүнүр.

Чыханда сејрә чәмәнләрдә, севкилим, сәнсиз,
Баханда құлләрә һәсрәтлә мән, јерин қөрүнүр.

Ачыр бәнөвшә мәним гәлбими қөрәндә ону,
Кәлир хәјалыма, севдалы қәзләрин қөрүнүр.

Кәләндә сән чәмәнә гумрулар едир шадлыг,
Севин, дејир мәнә, Мир Меһди, дилбәрин қөрүнүр.

ВӘТӘН ЛӨВҮӘЛӘРИ

Ичдим күнәшин шө’ләсини дан агаранда,
Көрдүм вәтәнин лөвһәсини дағда, аранда.

Јүзләрлә қөнүл чәзбеләјән мәнзәрә қөрдүм,
Һәр дүздә қәзиб, һәр обая, кәндә варанда.

Мән дик гајалар қөрдүм ал-әлван бојаныбыр,
Ңејрәтли олур дағларымыз фәчри јаранда.

Мин рәнкә кирирмиш бу учан инчә булудлар—
Ахшамчағы қөjlәрдә шәфәгләр гызаранда.

Сандым ки, баһар мөвсүмүдүр, құлләр ачылмыш—
Мир Меһди кәзәндә вәтәни гарда, боранда.

ҢЕЈРАН ОЛДУ

О пәричөһрәни қөрдүм, қөнүл ңејран олду,
Дүшду ешг атәшинә гәлб еви, виран олду.

Синәсиндән мәнә бир бусә вериб вә’дә дүнән,
Дәјишиб фикрини јар сонра пешиман олду.

Дағ чәкиб синәмә ѡлларда гојан қәзләrimi,
Көnlүмү чәзб ејләjәn севкили чанан олду.

Еј тәбиим, демә рәнкин нијә солғун қөрүнүр,
Мәни бу дәрдә салан наләji-ғицран олду.

Севдијин чыхды вәфасыз сәнә, Мир Меһди, јенә,
Сәни мин дәрдә салыб, афәти-дөвран олду.

КҮН КӘЛӘР ТОРПАГ ОЛАРСАН

Күн кәләр торпаг оларсан, белә өјмә өзүнү,
Совурап гәбринин әтрафа күләкләр тозуну.

Тапдајыб әзмә чәмәнләрдә битән нәркизи кәл,
Тапдајырсан нечә дилбәр кәзәлин сән кәзүнү.

Нечә чананы сәриб торпаға мәһв етди чаһан,
Күл јаратды нечә дилбәр кәзәлин күл үзүнү.

Кәлди гартал кими дүнјаја икиidlәр кетди,
Онларын һәр гая үстүндә көрәрсән изини.

Дөнмәмиш торпаға, торпагда јарат, көстәр һүнәр,
Санма Мир Меңдинин әфсанә бу айдын сөзүнү.

ЕЈЛӘМӘ ИНКАР

Гардашчасына кәл бөлүшәк вар-joху, әгјар,
Һәр шеј сәнин олсун, мәнә чатсын бу кәзәл јар.

Көрдүм мән о сәрвин синәсиндә ики лиму,
Илк дәфәди ки, сәрву сәнубәр јетирир бар.

Көnlүм о бәһәрдән пај умур, ej кәзу шәһла,
Бу доғру мәсәлдир: хош олар хәстәjә нұбар.

Гәлб бирди, ону бир дәфә чананыма ачдым,
Бүлбүл дејиләм күндә едим нәрмәми тәкrap.

Мир Меңди чәмәндә сәни әгјар илә көрмүш,
Ej јар, вәфасызылығыны еjlәмә инкар.

ЖҮЗ КӘЗӘЛ КӨРСӘ

Жүз кәзәл көрсә көзүм, көnlүм јенә јарымдадыр,
Гәлби гајтармаг нә мүмкүн, назлы дилдарымдадыр.

Јарымын һүснү дөнүб бир солмајан күлзар олуб,
Мејли бүлбүл көnlүмүн һәр ан о күлзарымдадыр.

Чан кими чаанымы севдим, көнул вердим она,
Мәңдән үз дөндәрди јарым, гәлби әғјарымдадыр.

Дөндәриб жүз күлшәни ejләр хәзан аһым мәним,
Гәлбимин чошгун оду аһи-шәрәрбaryымдадыр.

Јохса да, Мир Меңди, жүз лә'лим мәним, жүз көвһәrim,
Ел билир ки, сәрвәтим тәби-көвһәрбaryымдадыр.

ЗӘҲМӘТ ВӘ ҺӘВӘСДИР

Зәһмәтди бизи шән јашадан, бир дә һәвәсди,
Бәдбинләрә, тәнбәлләрә аләм гуру сәсди.

Пај умма сән өз достларынын мәрһәмәтиндән,
Ариф олана зәһмәтинин бары да бәсdir.

Мин туфана дүшсә, јенә сарсылмаз икиidlәр,
Горхаглар әсәр, көрсә кичик бир күләк әсди.

Өз доступн әкәр балталайыр ришәни һәр ан,
Дүшмәнлик едир, јыхмаг олубдур сәни гәсди.

Мир Меңди дејир: зәһмәти сев, оғлум, әзизим,
Дүнјада бизи шән јашадан ишди, һәвәсди.

КӨРҮБ СӘНӘМЛӘРИ

Кәзәндә бағда, сәнин һүснүнә дүшүб нәзәрим,
Күнәш үзүнлә ишыгланды, севкилим, сәһәрим.

Күлүшләринлә қулур көзләрим, көнүл ачылыр,
Мәнә сән һәмдәм оланда кедир гәмим, кәдәрим.

Гәләм әлимдә saatларла фикрә далсам да,
Әкәр сән олмасан, олмаз шеирдә бир һүнәрим.

Вурулмасајдым әкәр шаиранә һүснүнә мән,
Чошан дәнис кими олмазды парлаг инчиләрим.

Көрүб сәнәмләри Мир Меһди саһилиндә јөнә,
Кәлиб мәним кими ештә, чошуб-дашыр Хәзәрим.

НӘМДӘМ ИДИН, ЈАР!

Вахтилә мәним көnlүмә сән һәмдәм идин, јар,
Гәлбим кими һәр сирримә бир мәһрәм идин, јар.

Ешгим кими гәлбин дә сәнин сафды, тәмизди,
Күл јарпағы үстүндә күмүш шәбнәм идин, јар.

Күнләр доланыб кечди, дәјишдин белә, әфсус,
Севдамызын илк анлары сән аләм идин, јар.

Көрдүм сәни әғјар илә мәчлисдә бир ахшам,
Чох нәш'ә илә бадә ичирдин, дәм идин, јар.

Вердим сәнә севда долу бу гәлби гәдәһ тәк,
Мир Меһди нә билсин ки, белә мүбәм идин, јар.

ҺӘР ІАНАН ШАМ БИР ҮРӘКДИР

Ат гүруу, садә ол, дүнјајә бир ибрәтлә баҳ,
Өмрүнү шадлыгla сүр, ол гүссәдән, гәмдән узаг.

Гәлбидир һәр гәлб аchan лалә көзәл бир дилбәрин,
Һәр чичәк, һәр күл верир бир назлы чанандан сораг.

Әтри хош һәр јасәмәндир инчә јарын телләри,
Көрдүүн һәр гөнчә олмуш бир заманлар ал додаг.

Јанмыш инсан оғлу да атәш кими, дөнмүш күлә,
Һәр јанан шам бир үрәкдир, бир үмиддир һәр чыраг.

Ач кечән дастанлары, Мир Меһди, бир-бир сал нәзәр,
Чанлы бир инсан һәјаты, бир өмүрдүр һәр вараг.

Г ЈАР КҮЛДҮ, ДАНЫШДЫ

Јар күлдү, данышды, белә шән һалыны көрдүм,
Бир бусә алыб, синәдәки халыны көрдүм.

Күл рәңкли шәфәгләрдә күнәш парлады сандым,
Бојнунда алов рәнкли көзәл шалыны көрдүм.

Аj үзлү көзәлләрлә кечә мәчлисә дүшдүм,
Меј чилвәсини, сагинин әһвалыны көрдүм.

Мејданда икид чохса да, мејханәнин амма,
Мејдән јыхылан Рүстәмини, Залыны көрдүм.

Мир Меһди, ујуб талејинә азмасын әғјар,
Азғынларын ахырда мән игбалыны көрдүм.

ДЕМЭ

Демэ, аварадыр ашиг, элиндэ ихтијар олмур,
Севәнлэр кама јетмиш, севмәјөнлэр бәхтијар олмур.
Вәфалы олса чананы әкәр, ашиг чәфа чәкмәз,
Көзәллэр чохдур, амма һәр көзәлдә е'тибар олмур.
Тиканлы чөлләри үүлзарә дөндәрмиш бизим елләр,
Демэ, шор торпаға шәрбәт дә төксән, лаләзар олмур.
Пајызда, јајда да вардыр чичәкләр, назәнин үүлләр,
О мөвсүмләр көзәлликдә, тәравәтдә баһар олмур.
Кәлир, Мир Меһди, дүнјајә чох ашигләр, гошур нәфмә,
Фәгәт ашиг Әләскәр тәк һәр ашиг нәфмәкар олмур.

МӘЛАҢЕТИ ВАР

Сәнин көзәллийинин башга бир мәлаңети вар,
Күлүшләриндә гызыл үүлләрин ләтафәти вар.
Исиндирир мәни севдалы көзләрин, көзәлим,
Бахышларында сәнин бир күнәш һәрарәти вар.
Сәма кими әбәдидир мәһәббәт аләми дә,
Мәним мәһәббәтимин санма ки, нәһајети вар.
Нә бәхтијардыр о ашиг ки, севдији көзәлин—
Она һәмишә вәфасы, бөյүк сәдагәти вар!
Сәнә вәфалыды, Мир Меһди, севдијин чанан,
Одур чошуб јенә тәбин, бу күн қәрамәти вар.

КЕРИ ДӨНМӘЗ

Һәр сөз ола дүнјадә һәгигәтдән узагда,
Јер тапмаз үрәкләрдә, галар дилдә, додагда.
Вахт итсә, учан ох кими бир дә кери дөнмәз,
Вахтында дәјән мејвәни дәр, гојма будагда.
Намәрдләрә бел бағлама, сән бәркә дүшәндә,—
Галмаз һајына, вахты кечәр кефдә, дамагда.
Вар өjlә икиidlәр өjүнүб өз һүнәриjlә,
Горхаглығы чыхмыш үзә иш вахты сынагда.
Мир Меһди, кәрәк ел адамын архасы олсун,
Ел гүдрәтинә гаршы дајанмаз уча даf да.

ГӘЛБИ ДАШДАН ІАРАНЫБ

Ишләјиб севки, мәһәббәт о гәдәр ганымыза,
Ешгдән һәр нә бәла кәлсә, қәлир чанымыза.
Гәлби дашдан јараныб севкили чананымызын,
Рәһми кәлмәз, билирик, налеji-әфганымыза.
Севки гүдрәтли пәләнкдир, о, гүрур илә дејир:
Ким чанындан кечә билсә, кәләр орманымыза.
Кәлсә јүз шир дә јенә санма ки, ѡлдан дөнәрик,
Олса јүз чан, вәрәрик севкили чананымыза.
Һәр заманын өзүнүн ашиги вар, биз дә бу күн—
Лајигиг ешгдә, Мир Меһди, бу дөвранымыза,

КҮЛЗАРӘ КӘТИРДИ

Бир күл һәвәси бүлбүлү құлзарә кәтири,
Jүз ганлы тикан гәлбини азарә кәтири.

Арифсән әкәр, ујма вәфасызлара, онлар—
Чох ашиги инчитмәк илә зарә кәтири.

Jүз Jусифи әvvәл еләјиб Mисрин әзизи,
Сонра көлә тәк сатмаға базарә кәтири.

Бир дилбәрә вер көнлүнү, билсин нәдир ашиг,
Дәрд чәкмә, демә, гәлбими зинһарә кәтири.

Кулүзлүләрин һүснүнү сејр етмәjә јазда,—
Дәвран бизи, Mир Mеһди, чәмәнзарә кәтири.

БУ ӘНДҮ ПЕЙМАНДЫР

Демә ки, ешгә дүшүбдүр көнүл пешимандыр,
Mәним севимли никарым бир өзкә чанандыр.

О, шишә көnlүму сындымыш олса да арабир,
Көnүл әлачы үчүн вәсли санки Лоғмандыр.

Баханда күл үзүнә гәлбә јүз фәрәh кәтири,
Kөrәn дејир ки, онун һүснү бир қулустандыр.

Чамалына вурулуб санма тәк мәнәм валеh,
О назәниң көзәли ким көрүбсә, һејрандыр.

Гырыбса көnлүнү, Mир Mеһди јары тәрк етмәz,
Гырармы әhдини ашиг? Бу әндү пејмандыр.

КӘНЧЛИК ВӘ КӨЗӘЛЛИК

Кәнчлик вә көзәллик кими бир не'мәт олармы?
Инсанчын ағыл қөвһәритек сәрвәт олармы?

Ариф олана халғы үчүн зәһмәтә дүшмәк,
Ел дәрдини чәкмәк әбәди зәһмәт олармы?

Бир гурд кими салсын јува гәлбиндә паҳыллыг,
Даркөз оласан, елдә сәнә һөрмәт олармы?

Чан тәк әзиз өвладыны севмирсә бир инсан,
Гәлбиндә јахын достларына шәфгәт олармы?

Һәр шаир һәјаты дуја билмирсә дәриндән,
Mир Mеһди, онун сөjlәдији һикмәт олармы?

КҮЛҮМСӘН

Күлүмсән, назәнинимсән, көnүлдә тагәтимсән, јар,
Mәним бә'зән сөвинчим, ан кәлир ки, мәһнәтимсән, јар.

Сәнин гәмкин заманында һәјатымда гопур туфан,
Әзир гәм сигләтиң гәлби, бәласан, афәтимсән, јар.

Сәни көрсәм севинчәк, шад олур гәмкин олан көnlүм,
Mәним һәјчаным, һиссимсән, үрәкдә шәфгәтимсән, јар.

Вүсалынла чошур тәбим, олур дашгын дәниzlәр тәк,
Mәнә илham верән сәнсән, сөзүмсән, сөhбәтимсән, јар.

Сәнә Mир Mеһди ашигдир, бу севдаја о лајигдир,
Сәни алдатса да әfјар, һәһајәт, гисмәтимсән, јар.

ЖҮЗ КҮЛ АЧАР МӘҢӘБӘТ

Жох жарда меһрү үлфәт, мәндә чәфаја тагәт,
Уммаг олармы бөjlә бир севкидән сәадәт?

Бә'зән олур бир анлыг чананда меһрибанлыг,
Чөврү чәфәны етмиш лакин һәмишә адәт.

Олса вәфалы јарым, көрмәз хәзан баһарым,
Күлшән кими мәнимчин жүз күл ачар мәңәбәт.

Кәл еј севимли дилбәр, күлдү чәмәндә күлләр,
Ешгин көзәллијиндән бүлбүлләр ачды сөһбәт.

Чанана ујмасајдым, мән ешги дујмасајдым,
Мир Меһди, сөзләримдә олмазды бу һәрапәт.

ТОРПАГДА ЈАВАШ КӘЗ

Еј күл, сәнә чох бәнзәри вар севкили јарын,
Сөјлә, јанағынданмы јарандын о никарын?

Јар да арабир иjnәли сөзләр дејир, амма—
Сән гәлбини налан еләдин бүлбүли-зарын.

Күлузлүләрин назыны чәкмәк дејил асан,
Гәлбим кими жүз бүлбүлу вар һәр күлүзарын.

Торпагда јаваш кәз, о гызыл лаләни әзмә,
Бәлкә о јаныг гәлбиди бир лаләүзарын?

Мир Меһди, сәни торпаға дәфи ејләмәсиләр,
Ариф оланын гәлби олар чүнки мәзарын.

НӘР СӨЗҮН ЧАНДЫР СӘНИН

Күл үзүндә сачларын бир дәстә реjандыр сәнин,
Телләрин чин-чин дүзүлмүш әмбәрәфшандыр сәнин.

Олса да һүснүндә шө'lә, мән шамә бәнзәтмәрәм,
Назлы јарым, ај үзүн бир маһи-табандыр сәнин.

Бир күмүш фәвварәдир ки, бағда мин гәлб охшајыр,
Күлүзарым, ja бојун сәрви-хурамандыр сәнин.

Назәниним, ал додағындан әмиб етдим хәта,
Бадә санмышым ону, көрдүм ләбин гандыр сәнин.

Бивәфа олсан да, чанан, чөврүнә таб ејләрәм,
Нәр сөзүн, һәр сөһбәтин Мир Меһдијә чандыр сәнин.

ГӘНИМӘТ БИЛ ВУСАЛЫ

Гәнимәт бил, көнүл, һәр ан вусалы—
Ки, һичрандан кәлир өмрүн зәвалы.

Көрушчүн вә'dә версә, кәлмәсә јар,
Мәни инчитмәк олмазмы хәялә?

Олур һәрдән вәфалы, қаһ вәфасыз,
Нәдәндир билмирәм јарын бу һалы?

Баханда көксүнә, гәлби көрүнду—
Булагда јарымын бир даш мисалы.

Һәгиги севкини дујмагчын олсун—
Кәрәк, Мир Меһди, чананын камалы.

ОЛСУН

Биз истәмирик меј долу мејханәмиз олсун,
Мәчлисдә, јетәр, бир-ики пејманәмиз олсун.

Сәрхөшлара мәчлисдә бизим рәфбәтимиз јох,
Јарын о хумар көзләри мәстанәмиз олсун.

Кашанәдә чанансыз олар гәлб еви виран,
Бир јердә олаг јар илә, виранәмиз олсун.

Чананын ипәк сачларына дәјмәјә бир ан,
Јүз парә көнүл әлдә бизим шанәмиз олсун.

Мир Меһди, верәк ешгә көнүл, бәлкә бу елдә—
Пүшсүн адымыз дилләрә, әфсанәмиз олсун.

ГОЈМА ХӘЗАНӘ ДӨНСҮН

Гојма хәзанә дөнсүн шән лаләзары өмрүн,
Елчүн чалыш, күл ачсын бағы, баһары өмрүн.

Кәнчлик һәдәр қедәндә, сән көз ачыб көрәрсән—
Күнләр өтүб кечибдир гәфләтдә јары өмрүн.

Зәһмәтлә шәнләнибдир инсан һәјаты анчаг,
Хошдур бизә һәмишә зәһмәтлә бары өмрүн.

Зәңчирлә бағласан да, бир ан белә дајанмаз,
Рузкар кими әсәнди, јохдур гәрары өмрүн.

Елләр бизи унутмаз, хатырлајар һәмишә,
Мир Меһди, галса биздән бир јадикары өмрүн.

БУ ЕЛЛӘРДӘ

(Шаир достум Ислам Сәфәрлијә итһаф едирәм)

Кәздиңчә бу елләрдә сәмимијәти көрдүм,
Халглардағы гардашлығы, үнсијәти көрдүм.

Кәздим Муғаны, Ширваны, һәр јанда доландым,
Сабирлә Фүзулидәки шे'рийәти көрдүм.

Бахдым Қәпәзә, Шаһ дағына, учду хәјалым,
Бабәклә Чаванширдә олан гүдрәти көрдүм.

Сајсыз јанан улдузлары сејр еjlәдим ахшам,
Еj шанлы Вәтән, сәндәки ұлвијәти көрдүм.

Гәлб досту дедим һәр кәсә, Мир Меһди, бу елдә,
Мән онда көнүл вұс'ети, дұз нијјәти көрдүм.

СӘН ГӘДӘМ ГОЈДУН БАҒА

Сән гәдәм гојдун баға, ачды гызыл құлләр јенә,
Вәчдә кәлдим, ојнады гәлбимдәки телләр јенә.

Јүз құлә бахдым, сәнин тәк назәнин қүл көрмәдим,
Кәлди пәжмүрдә мәнә, сандым ки, сүнбулләр јенә.

Сөһбәт ачдын ештимиздән наз илә, ej сәрвинаz,
Ачды тути көnlүмү ширин, шәкәр дилләр јенә.

Дүшдү бирдән хатирә өмрүн вәфасыз олмағы,
Одлу гәлбимдә мәним јер тутду нискилләр јенә.

Сыхма шејда көnlүнү, Мир Меһди, зөвг ал севкидән,
Биз көчуб кетсәк дә, дүнјадә галар елләр јенә.

ТОРПАГЛАРЫН АЛТЫНДА НӘ ВАР

Торпагларын алтында нә вар? Бир гаты зўлмәт,
Ким кетсө, гајитмаз кери, айдын бу һәгигәт.

Гәлбиндә бир арзун да сәнин галмасын әсла,
Бил өмрүнүн һәр аныны дүнјадә гәнимәт.

Зәһмәтсиз һәјатында көзәл бир күнүн олмаз,
Зәһмәтлә верир не'мәти инсана тәбиэт.

Елләр чалышыб әл-әлә вермиш вәтәнимдә,
Журдумда јаранмыш көјү фәтһ етмәјә гүдрәт.

Зәһмәтлә әкәр даш гојасан бир дашиң үстә,
Мир Меңди, будур, баҳ, вәтәнә, халга сәдагәт!

ГЫСГАНЫРАМ МӘН

Ешг атәшинә душдујум андан јанырам мән,
Бә'зән сәни өз көзләримә гысганырам мән.

Һичран кечәси көзләримин шөвгү кедәндә,
Көз јашларымы бир јанан улдуз санырам мән.

Бә'зән дә хәјалынла тәсәлли тапырам, јар,
Бир көрпә ушаг тәк овунуб алданырам мән.

Күлдүкчә күнәш назлы пәриләр кими көждә,
Бахдыгча сәни, ишвәли чанан, анырам мән.

Јар, вәслин үчүн гаш-көз илә вердин ишарә,
Мир Меңди дејир: арифәм, әлбәт ганырам мән.

МӘНӘ АСАН ОЛАР

Назәнинсән, назыны чәкмәк мәнә асан олар,
Өзкә дилбәрлә севишмәк ашигә нөгсан олар.

Гәлби, руһи башгадыр ашиг севән чананларын,
Һәр ај үзлү, сәрв бојлу санма ки, чанан олар.

Чәксә ән гүдрәтли рәссам һүснүнүн тәсвирини,
Бахса бир ан чәкдији тәсвиринә, һејран олар.

Вәслинә јетмәклә көnlү гөнчә тәк хәндан олар,
Бивәфасан, неjlәјим, гисмәт мәнә һичран олар.

Кәл чох инчитмә вәфалы ашигин Мир Меңдини,
Тәндә олса јүз чаны, јүз ѡол сәнә гурбан олар.

САҢИЛДӘ

Көрдүм сәни саңилдә о ахшам ачыг, айдын,
Сән мави сулардан елә бил јүксәлән айдын.

Чијниндә ипәк сачларын олмушду пәришан,
Шимшад кими әлләрлә ипәк телләри сајдын.

Әтрафына баҳдын гузу чејран кими уркәк,
Саңилдә узандын, гуму сән үстүнә јајдын.

Чумду ләпәләр саңилә өpsүн аяғындан,
Көрдүм сәни саңилдә о ахшам ачыг, айдын.

Һәсрәтлә баҳыб мән сулара сөјләдим: еј каш,
Мир Меңди, бу саңилдә чошан далға олајдым.

ЧАНАН КӘЛИР

Күсмүшдү, кетмишди дүнән, шад ол, көнүл, чанан
кәлир,
Санки дөнүр өмрүм кери, чанан кәләндә чан кәлир.
Дүнjaјә јохдур е'тибар, кәл ашигә чөвр етмә, яр,
Инсан јүз ил өмр етсә дә, бу аләмә меһман кәлир.
Аслан көнүл, дүшдүн тора, бир чејранын ешгиндә
сән—
Сәһрада кәздин сәрсәри, ел көрдү сәркәрдан кәлир.
Еj яр, сәниң пәрванә тәк дөвр еjlәjим әтрафына,
Янсын, аловлансын рәгиб, көрсүн сәнә гурбан кәлир,
Бир сәрчәдир, ачмаз ганад, ешгин фәзасында рәгиб—
Көрсө ки, чөвлан ejләjир, Мир Меһди тәк тәрлан кәлир.

АСУДӘ ИДИН

Асудә идин, дүшдүн әчәб зәһмәтә, көnlүм,
Салды сәни севда бу гәдәр мөһнәтә, көnlүм.
Яр илә дејиб, күлдүjүн анлар нечә олду,
Һәсрәт гојуб һичран сәни бир сөһбәтә, көnlүм.
Ешг атәши, кәнчлик һәвәси, бир дә көзәллик—
Чәзб етди бүтүн варлығыны сән'этә, көnlүм.
Наданлара баш әjmә әкәр кетсә һәјатын,
Дәjmәз бу чаһанын вары бир миннәтә, көnlүм.
Мән садәлијин ашигијәм, садә доланнам,
Мир Меһди дејир: уjmамышам шөһрәтә, көnlүм.

ВУСАЛИНӘ

Мане олурса јарымын һичран вұсалинә,
Арзум будур: чатым јенә чанан вұсалинә.

Хошбәxt одур ки, дујмајыр һичран әзабыны,
Назәндә јарынын жетир hәр аn вұсалинә.

Бұлбұл кими учур баға көnlүм сәһәр-сәһәр,
Шөвг илә жетмәjә күли-хәндан вұсалинә.

Хош күн одур ки, севкили чанан илә кечир,
Артар өмүр јүз ил, жетә бир аn вұсалинә.

Яр чан алырса вәсли үчүн, миннәт истәmәz,
Мир Меһди ejләjер чаны гурбан вұсалинә.

БУ КҮН

Чыхмышам севкили чананла чәмәнзарә бу күн,
Јаз вериб башга көзәллик јенә күлзарә бу күн.

Һәр күлүн рәнки шәфәгләр кими әлван көрүнүр,
Бәнзәjир hәр чичәjin һүснү көзәл жарә бу күн.

Һәр ахан чаj мәнә хатырладыр өмрүн дәмини,
Сөjlәjир: гәлбини вер ишвәли дилдарә бу күн.

Кәзиrәm гол-гола јарымла, көnүл далғаланыр,
Учалан бәхтим атыбыры јенә фәвварә бу күн.

Тапды чанан јенә, Мир Меһди, көnүл һәмдәмини,
Гәлбини алды әлә, уjmамышам әfјарә бу күн.

СӘБА ЈЕЛИ

Эсдикчә сәба јели чәмәндән,
Јарын кәлир әтри јасәмәндән.

Һичран одуна алышды көнлүм,
Чананымы ким аյырды мәндән?

Ешгиндә дүшүб көнүл бәлајә,
Мин тә'нә чәкибdir һәр јетәндән.

Көнлүм о көзәлдән айры дүшмәз,
Айрылса әкәр башым бәдәндән.

Мир Меһди билир вәфанды, еј јар,
Кәсмәз јенә дә үмиди сәндән.

ЕШГИН ҺӘВӘСИ

Салды севдасына ше'рин мәни ешгин һәвәси,
Руһуму чәзб еләди бир көзәлин инчә сәси.

Ше'римә верди нәфәс, илк дәфә алдым гәләми,
Нејләрин гәлбә јатан, руһу аchan хош нәфәси.

Ше'рин аһәнкини өјрәтди ушаглыгда мәнә—
Тәрланын гыj сәси, дағ кәклијинин гәһгәһеси.

Чошдуруб далға кими тәбими гајнар Хәзәрим,
Верди илһамы мәнә һәр булағын зұмзұмәси.

Шаир етди мәни, Мир Меһди, һәјат лөвһәләри,
Дујулур һәр гәзәлимдә бу һәјат фәлсәфәси.

КӨНҮЛ ОТАҒЫНДА

Кәзиб чох һәсрәт илә, севкилим, сорағында,
Сөјүд кими әсирәм чајларын ғырағында.

Көзүмдән айры оланда, көнүлдәсән һәр ан,
Хәјалын илә көнүл әjlәнир фәрагында.

Баханда гөнчәjә бәнзәтдим ал додагларыны,
Вар анчаг өзкә ләтафәт сәнин додағында.

Кәзәк бизим Хәзәрин саһилиндә кәл, көзәлим,
Әлим әлиндә, көзүм күл кими јанағында.

Чошуб јенә сәнә Мир Меһди нәғмәләр гошсун,
Вар һәсбиһалы сәнинлә көнүл отағында.

БАҢАРА ДӘНҮБ

Долан көзәл вәтәни, көр нә лаләзарә дәнүб,
Чәмәндә һәр чичәji назлы құлұзарә дәнүб.

Jaýыр дүзәнләрә шән нәғмәләр күләкләrimiz,
Сәһәр нәсими бизим елдә бәстәкарә дәнүб.

Һәр ашигин сәсинә бағда сәс верир бүлбүл,
Мәһәббәт ешгинә гушлар да нәғмәкарә дәнүб.

Кәзәндә һәр бағы, һәр бағчаны көнүл ачылыр,
Көзәллиji санырыг назлы бир никарә дәнүб.

Кәзәлләшән вәтәни сејр едәндә Мир Меһди,
Көрүрсән өмрүмүзүн һәр күнү баһарә дәнүб.

МЕҢРИБАНСАН

Меңрибансан, көрүрәм вар, мәнә лүтфүн, кәрәмин,
Көзүм үстүндә јери, инчимәсин, жар, гәдәмин.

О гәләм гашларын алтындақы мә'налы қозу—
Нечә тәсвир еләсин, гүдрәти жохдур гәләмин.

Бирчә јол бахсам о назәндә хумар көзләринә,
Олмаз әсла мәнә тә'сири бу дүнјадә гәмин.

Сәни, чанан, јенә шад етди вұсал илә көнүл,
Битди һичран гәми, кәлди јенә асудә дәмин.

Құл додаглардан өпүб өмрүмү етдим әбәди,
Даһа, Мир Меңди, мәнә горхусу жохдур әдәмин.

ЧАНАН ҮЗҮНӘ КҮЛМӘДИ

Чанан ки, сәни севмәди, сән дә она бахма,
Күр чај кими барсыз ағачын сәмтинә ахма.

Бир шам кими јад мәчлиси чанан бәзәјирсә,
Пәрванә едиб гәлби онунчун, ода жахма.

Әс жаз меңи тәк, һәр тәрәфә хош бир әтири сач,
Атәш сачыб әтрағына, шимшәк кими чахма.

Айдын күнәш ол, достлара шәфгәтлә құлумсә,
Чискин кими јұксәлмә, думан тәк даға галхма.

Мир Меңди, әкәр шән јашамаг олса хәјалын,
Дәрддән узаг ол, гәлбинә бир гүссә бурахма.

ОЛА БИЛМӘЗ

Жұз дилбәр ола, сән кими чанан ола билмәз,
Һұснұн кими бир бағи-құлустан ола билмәз.

Жұз көвіәр ола, мәрҹан ола, севкили чанан,
Лә'лин кими бир лә'ли-бәдәхшан ола билмәз.

Дәһрин анасы доғмајыб һеч сән кими афәт,
Ашигләрә ешгин кими туфан ола билмәз.

Жұз тути қәлә, гумру өтә бағда, чәмәндә,
Бұлбұл кими бир инчә гәзәлхан ола билмәз.

Жұз ашиг ола, нәғмә гоша һұснұнә, ej жар,
Мир Меңди кими ешгинә шајан ола билмәз.

ГАНАДЛАНАН БҰЛБҰЛ

Гызыл құл ешгинә бағда ганадланан бұлбұл,
Будагда, шахәдә өчін-өчінәт атланан бұлбұл?

Көрәндә бағчада бир құл, өпүб јери жұз јол,
Дуруб саламына жұз дәфә гатланан бұлбұл!

Көрәндә жұз тиқанын муниси гызыл құлұнү,
Нечә давам еләдин, гәлби одланан бұлбұл?

Јејир чәмәндә јаныг бағрыны, дәнүр гана құл,
Дөзүб өчәлалара, жұз дәрдә гатланан бұлбұл!

Көрүб бу һалыны Мир Меңди, ejләјир һејрәт,
Дејир ки: бах, беләдир ашиг, адланан бұлбұл.

ҺӘМДӘМИМ ОЛСА

Һал әһли олан, гәлби дујан һәмдәмим олса,
Сыхмаз мәни көнлүмдә нә дәрдим, гәмим олса.

Әзмимлә, ирадәмлә мән өз синәми кәррәм —
Туфанлара, дәрҗадә кичик бир кәмим олса.

Өз јурдумузун сазы кими keletalim олур саз,
Истәр зилим олса, мәним истәр бәмим олса.

Достлар мәни шән көрмүш һәјатымда һәмишә,
Сарсылмаз ирадәм, нечә ағыр дәмим олса.

Мир Меңди, мәнә тәбим әкәр чыхса вәфасызыз,
Дүнja гаралар кәзләримә, аләмим олса.

ГӘЗӘЛИМДӘ

Дөвранымызын хош нәфәси вар гәзәлимдә,
Кәнчлик үрәји, ешг һәвәси вар гәзәлимдә.

Ичдим бу кәзәл јурдумузун һәр булағындан,
Кур чешмәләрин зұмзұмәси вар гәзәлимдә.

Өյрәтди бизә сән'ети зөвг илә Фұзули,
Устадымызын инчә сәси вар гәзәлимдә..

Өмрүн кәрәк һәр аныны чох шән кечирәм мән,
Дөвранымызын хош нәфәси вар гәзәлимдә.

Илһамыны Мир Меңди бу елләрдән алыйбыр,
Кәнчлик үрәји, ешг һәвәси вар гәзәлимдә.

ҮРӘК

Санма јумруг гәдәр әзәлә, бир овуч ган үрәји,
Арзуларла долу аләмдир һәр инсан үрәји.

Дүшмә севдасына һәр синәси мәрмәр кәзәлин,
Даш кими мөһкәм олур ишвәли чанан үрәји.

Билмә дүнҗадә кәдәр, гојма өмүр кетсин һәдәр,
Шән кечир күнләрини, шад елә һәр ан үрәји.

Ахса селләр кими гәм-гүссә, буланмаз азачыг—
Һәр кәсин олса әкәр бир ғениш үмман үрәји.

Нәбзини тут бу заманын, бу күнүн гәдрини бил,
Нә дејир көр сәнә, Мир Меңди, бу дөвран үрәји..

ТОХУНДУ

Бұлбұл охуду, гөнчеји-хәнданә тохунду,
Ашиг нә деди, севкили чананә тохунду!..

Бахдың мәнә бир гәмзә илә, гашы кәманым,
Мужканын оху гәлбә дәјиб, чанә тохунду.

Қәнлүм үзүлүб тел кими бирдән јерә дүшдү,
Көрдүм ки, сәнин сачларына шанә тохунду.

Вурдун јара үстдән јара, әғјарә ујанда,
Бу ҹөврү ҹәфа хатири-наланә тохунду.

Сөз кәзди: вурулмуш сәнә Мир Меңди үрәкдән,
Ешг әһли үчүн бир јени әфсанә тохунду.

	Сəh.
Жаҳшы олур	14
Бөјүдүб ашијан мәни	15
Гара көзләр	15
Көзәлим јар	16
Һәр күнүн һөкмү вар	16
Севда дәмидир	17
Јарым	17
Кәнчлик өмрүн јазыдыр	18
Мәһәббәт	18
Хоштур	19
Кәтирәндә хәјалә мән	19
Сәни, севкилим, көрәндә	20
Шайранәдир	20
Адәт беләдир	21
Кәлин кимидир	21
Хәзәрим вар	22
Етмә шикајэт	22
Кәмалындан даныш	23
Назы көзәлдир	23
<i>U</i> Ыңсзы баһарын күлүсән?	24
Чананә деди	24
Чанан	25
Муған	25
Бир көзәл севдим	26
Ешгими исбатә нә һачәт!	26
Чанан әлиндән	27

Сəh.

КИТАБЫН ИЧИНДӘКИЛӘР	
Елиндир	5
Ачы олмаз	6
Бәнзәдирәм	6
Јадә кәләјди	7
Наз еjlәјиб	7
Учду бүлбүл	8
Додағындан	8
Күлләр ичиндә	9
Вәтәндә	9
Сирдашы олсам	10
Севди көнүл	10
Сөз	11
Сәнсиз	11
Әмр етсә Вәтән	12
Әһди олмаз	12
Дилдән-дилә дүшду	13
Үрәјимсән	13
Сәндән	14

	<i>Cəh.</i>
Дејирләр	27
Дедим, деди	28
Күл фәсли ола	28
Олмур мәним гәрарым	29
Нәзәр етмир	29
Көзәл	30
Кәманымла тарым вар	30
Рә'на пәри	31
Гардаш кими елләрдә	31
Һәр көнүл	32
Һикмәтә бах!	32
Зәһмәтимизлә	33
Дүшмә севдајә	33
Бир көзәл јұз гәзәл	34
Сәнинлә	34
Зәһмәт бөյүк шәрәфдир	35
Јар сынады	35
Пәризадә дејин	36
Назлы јарымыз	36
Өјрән	37
Вәтәнимдә	37
Гәлбим сәни изләр	33
Һичриндә дөнүб	38
Әсрарыны дуjsан	39
Шаиранә ола	39
Шөһрәти вардыр	40

	<i>Cəh.</i>
Вәсл истәди	40
Севкили дилдар	41
Ешг атәшинә дүшду	41
Көрүнүр	42
Күлушүндән	42
Көnlүмүн нәғмәләри	43
Күлүзары јетәр	43
Фәрагын атәшинә	44
Елә күл бағда тапылмаз	44
Олду һүснүн күлшәним	45
Гәмә дәјмәз	45
Гартал кими	46
Aj көзәлләр көзәли	46
Вәтәнимсән	47
Көnlүм сәни јад еjlәjir	47
Наз илә бир баҳмағы јарын	48
Һәјат аләмини	48
Көрәндә сачларыны	49
Салар јада мәни	49
Мәнә баҳдын	50
Ширин көрүнүр	50
Вәтән лөвһәләри	51
Һејран олду	51
Жүн кәләр торпаг оларсан	52
Еjlәmә инкар	52
Јұз көзәл көрсә	53

	<i>Cəh.</i>
Зәһмәт вә һәвәсdir	53
Көрүб сәнәмләри	54
Һәмдәм идин, яр!	54
Һәр јанан шам бир үрәкdir	55
Яр күлдү, данышды	55
Демә	56
Мәлаһәти вар	56
Кери дөнмәз	57
Гәлби дашдан јараныб	57
Күлзарә кетирди	58
Бу әһди-пејмандыр	58
Кәнчлик вә көзәллик	59
Күлумсән	59
Jүз күл ачар мәһәббәт	60
Торпагда јаваш кәз	60
Һәр сөзүн чандыр сәнин	61
Гәнимәт бил вусалы	61
Олсун	62
Гојма хәзанә дәңсүн	62
Бу елләрдә	63
Сән гәдәм гојдун баға	63
Торпагларын алтында нә вар	64
Гысганырам мән	64
Мәнә асан олар	65
Саһилдә	65
Чанан кәлир	66

	<i>Cəh.</i>
Асудә идин	66
Вүсалинә	67
Бу күн	67
Сәба јели	68
Ешгин һәвәси	68
Көнүл отағында	69
Баһара дөнүб	69
Меһрибансан	70
Чанан үзүнә күлмәди	70
Ола билмәз	71
Ганадланан бүлбүл	71
Һәмдәмим олса	72
Гәзәлимдә	72
Үрәк	73
Тохунду	73

Mir Mekhti Gasan oglu Seid-zade

ГАЗЕЛЛЫ

(на азербайджанском языке)

Редактору *Ш. Абасов*

Рэссамы *К. Казымов*

Бэдии редактору *Р. Нусејнов*

Техники редактору *С. Эхмэдов*

Корректорлары *Б. Мәшәдијева, В. Нәчәфова*

Жығылмага верилмиш 24/V-1961-чи ил. Чапа имзаланмыш 11/VII-1961-чи ил. ФГ 1:206. Кағыз форматы

70×108^{1/32}. Физики чап вәрәги 2,5. Шәрти ч. в. 3,42.

Учот нәшр. вәрәги 2,5. Сифар-ш № 365.

Тиражы 16000. Гијмети 13 гәп. 29 гәп.

Азәрбајҹан Дөвләт Нәшријаты,
Бакы, Нұсү Начыјев күчәси, № 4.

Азәрбајҹан ССР Мәдәнијјэт
Назирлијинин „Гызыл Шәрг“ мәтбәеси
Бакы, Нәзи Асланов күчәси, № 80.

87012

A standard linear barcode consisting of vertical black bars of varying widths on a white background.

000000004842